

તેમાં તર્ક દરવે તે સામાન્ય જ્ઞાન; ૧
અતઃપદ એતદેકે વિશેષ જ્ઞાન, ૭ ઉદ્ધૃતિ-
હૃદી મુદેદ ન રાખવે, ૮ તત્ત્વજ્ઞ ન અ-
ટલે આ વસ્તુ આમજ ૭ એવો નિશ્ચય
કરવો.

૧૫ નિત્ય કર્મને સાંભળવો લેધી છુદ્ધિ નિ-
ર્મળ થાય.

૧૬ પહેલાં જન્મેલું વૈજન પચી જાય ત્યારે
પછી નહું વૈજન ક.વું.

૧૭ જ્યારે ખરી છુખ સામે ત્યારે ખાટું.જ
એકવાર ખાયા પછી તરતજ મીઠાક વાળ

૨૮ કૃત્રિમ (કર્ચા હામનો ગળુ) એટલે કરેલા ઉપકારને તથા અપકારને સમજવો.

૨૯ લોકપ્રિય એટલે વિનયાદિ ગુણુ કરી લોકપ્રિય થવું.

૩૦ લજગણ (લાજવાળો) એટલે લાજ મર્યાદામાં રહેવું.

૩૧ દયાળુ એટલે દયા લાવ રાખવો.

૩૨ મુંદર આકૃતિવાન એટલે કૂર આકૃતિનો ત્યાગ કરી શરીરનો મુંદર આકારરાખવો.

૩૩ પરોપકારી એટલે પરને ઉપકારી થવું.

૩૪ અંતરંગાદિજિત એટલે કામ કાંધ લાભ માન મદ તથા હર્ષ એ છ અંતર વેરીને છતવા.

૩૫ વશીકૃતેન્દ્રિયગ્રામ એટલે ઇન્દ્રિયોના સમુદ્ધને વશ કરવા એટલે સર્વે ઇન્દ્રિયોને વશ કરવાનો અભ્યાસ કરવો.

બાળ છવોને મોઢે કરવા સુગમ પડે મારે ઉપરના માર્ગાનુસારીના પાંત્રીસ બોલ સંક્ષેપથી લખ્યા છે. વિવરણ મંચાતરોમાંથી જોઈ લેવું.

લોકોતર પર્વગત—જિનરાજના કદ્યાણ-
કના દિવસે તથા આઠમ ચૈાદશાદિ પર્વના
દિવસે આ લોક પરલોકના મુખને અર્ધે
આંબેલ, એકાસશુદ્ધિ તપ કરવો તે.
ઉપરનાં મિધ્યાન્ય સારી રીતે સમજને
રાગવાનો ખપ કરવો.

સમકિતના ૬૭ બોલ.

૪	સદ્દુજ્ઞા	૫	ભૂપજ્ઞ
૩	જિંગ	૫	લક્ષ્મ
૧૦	વિનય	૬
૩	શુદ્ધિ	૬
૫	દુષ્ણ	૬
૮	પ્રભાવક	૬

ચાર સદ્દુજ્ઞા

૧ છયાદિક નવ તત્ત્વનો ૨
વિચાર કરવો.

૮ ઠિ.

ઉપર ક્રદેજા આઠ દનમત સીપાવનાર
હીએ એવા થવાનો ઉદ્યમ કરવો જેથી છ-
ન ધર્મ સીપાવવામાં આવે અથવા એવા પુ-
રૂષોની તેમના સમપ્રીતવંત ગુણ જોઈને શે-
વા કરવી.

પાંચ ભૂપણ

- ૧ જિનમાર્ગને વિષે દુરાગ શેવા.
- ૨ જિનશાસનની પ્રભાવના અંતરે સીપાવતું
અથવા વૃદ્ધિ થાય તેમ કરવું.
- ૩ ગીતાર્થ મુનિરાજ અને તીર્થની શેવા
કરવી.
- ૪ જૈનધર્મને વિષે દ્રઢતા રાખવી.
- ૫ દેવ, ગુરૂ તથા સિદ્ધાંતનો વિનય દેવા-
વચ્ચ કરવો.

પાંચ લક્ષણ.

- ૧ ઉપશમ અંતરે ક્રોધ, માન, માયા ને લોભ

૮ દવિ.

ઉપર કહેલા આઠ જનમત દીપાવનાર
કહીએ. એવા થવાનો ઉદ્દેશ કરવો જેથી જ-
ન ધર્મ દીપાવવામાં આવે અથવા એવા પુ-
રુષોની તેમના સમકીર્તવંત ગુણ જોઈને સે-
વા કરવી.

પાંચ ભૂપણ

૧ જિનમાર્ગને વિષે કૃશાળ હોય.

૨ જિનશાસનની પ્રસાવના એટલે દીપાવણું
અથવા વૃદ્ધિ થાય તેમ કરવું.

૩ ગીતાર્થ મુનિરાજ અને તીર્થની સેવા
કરવી.

૪ જ્ઞેનધર્મને વિષે દ્રઢતા રાખવી.

૫ દેવ, ગુરુ તથા સિદ્ધાંતનો વિનય વૈધા-
વચ્ચ કરવો.

પાંચ

૫ કાંતારવૃત્તી ઓસે આછવીકાને વાસ્તે કરેતું.

૬ ગુરુનિમલ્લ ઓસે માતાપિતા કળાચાર્ય પ્રમુખના કહેવાથી કરેતું.

આ ૭ આગાર પોતાની મરછ ન છતાં સાચારીથી તેમના કહેવાથી સેવવા.

છ ભાવના.

૧ સમકિત કેવું છે ? ચારિત્ર ધર્મરૂપી છાકડું મૂળ છે.

૨ વર્ગી સમકિત કેવું છે તેા ચારિત્ર ધર્મરૂપી નગરમાં પેસવાનું ખારડું છે.

૩ આ સમકિત ચારિત્ર ધર્મરૂપી ગેહેલનો મૂળ પાણી છે.

૪ વર્ગી સમકિત જ્ઞાન ચારિત્રાદિ શુભરૂપ રત્નનો નિધિ છે.

૫ વર્ગી સમકિત કેવું છે તેા ચારિત્રરૂપી છવીતપણનો આધાર છે.

૬ વર્ગી સમકિત મૂલચારિત્રરૂપી રસનું પાત્ર છે.

છ સ્થાન.

૧ હવ છેજ.

૨ હવ નિત્ય છે.

૩ હવ કર્મનો કર્તા છે.

૪ હવ કર્મનો ભોગવનાર છે.

૫ હવને મોક્ષ છે.

૬ હવને મોક્ષનો ઉપાય છે એટલે કર્મરહિત થવાનો ઉપાય છે.

તો ઉપાય છે ? સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર. હાલિ સમક્રિતના ૬૭ બોલ સંક્ષેપે સંપૂર્ણ.

આવકેના ૨૧ ગુણ.

(૧) વાચક...

(૨) વાચક...

બહુ લાભ ને ધારી મનેનજાણું દોષ
અને રેગવાયેલા માણસને વખાણવા સા-
ચક દોષ તેવાં હામ કરનારો દોષ ને.

૧૬ ચિરંજીવ—અપદ્ધાપાતપણે વસ્તુઓના ગુ-
ણોત્તમ જાણનારો દોષ ને.

૧૭ વૃદ્ધાનુમામી—જ્ઞાનારી ગુણે કરી વૃદ્ધ મા-
ણસની પાછળ ચાલનારો દોષ ને.

૧૮ વિનયી—જેનારડે આહ પ્રકારના કર્મોના
નાશ કરાવ એવા સુમધક જ્ઞાનદર્શનારી
ગુણોએ કરી સદિન.

૧૯ કૃત્ત્વ—કરેલા ગુણને બરાબર જાણનાર
દોષ એટલે વિના કારણે ઉપકાર કરનાર
ગુરુ મદારાજને પણ ખરી જીદિધી પરમ
ઉપકારી ગણીને તેમનું બહુ માન કર-
નારો દોષ ને.

૨૦ પરંકિતાર્થકારી—પારંગતું દિત કરવામાં
તેયાર રહેનાર તથા બીજાને ખરો મુખ
પ્રમાણમાં તપર દોષ.

ગુરુરાનપત્ર—તેના પાંગ લો ૭. (૧)
 રસાધિ.૫માં ત ૫૨. (૨) વિયાનુરાનમાં
 ત ૫૨. (૩) પિનપમાં ત ૫૨. (૪) સર્વ
 જાનમાં ૧૬મઠ રીટી. (૫) હરમ-
 મમાં રીટીવંત.

૪ જુનુપવદારે—સાજપણ સાજવું. તેના
 ૪ પ્રકાર છે. (૧) યથાર્થ કહેનાર (૨) અ-
 વ્યક્તિય-વેગવા સાધવામાં કોડવમની
 અને છુટી સાદી ન પુરનાર તે (૩) જના
 અપનપનો પ્રકારક. (૪) ખમ બાવધી
 નિષ્કપદ મચી કરનાર.

૫ ગુરુશુદ્ધિ—તેના ચાર બેઠ છે. (૧) શુ-
 દ્ધિયા=ગુરુજનની સેવા કરવી. (૨) પ્રાણુ=
 ખીચતે ગુરુજનની સેવામાં પ્રવર્તેલે
 (૩) બીજા ૫ વંસ ૪=ગુરુને બીજાસેવા
 કરવાં. (૪) સાવ-ભાવ સદીન ગુરુમહા-
 નાની દુરા કહે.

૬ પ્રવચન દુરાગ—તેના ૭ વૈદ. (૧) સૂત્ર
 દુરાગ સૂત્રમાં પ્રસીદ્ધ હોય. (૨) અ

કામીપુરુષ તેને વશવર્તી ન થાય.

૬ ઈન્દ્રિય—ઈન્દ્રિયો રૂપ અપજયોગ્યોહમેશાં
દુર્જિતિના માર્ગ તરફ દોડનારા છે. તેમને
સંસારનું સ્વરૂપ સમજનારો પુરુષ સમ્યક્
જ્ઞાનરૂપ રસી (હારડી)થી ડેહી રાખે છે.

૭ અર્થ—મન સકળ અર્થનું નિમીત્તને આ-
યાસ તથા દુઃશેષનું કારણ હોવાથી અ-
સાર છે એમ જાણીને ધીમાન્ પુરુષ તેમાં
લગારે લોભાનો નથી.

૮ સંસાર—સંસારને દુઃખરૂપ, દુઃખદુઃખ,
દુઃખાનુષ્ઠ ધી તથા વીરંબનારૂપ અને અ-
સાર જાણીને તેમાં રતિ ન કરે.

૯ વિષય—દાણુંમાત્ર મુખદાર્ય વિષયોને લ-
ઈશાં વિષ સમાન જાણીને જવણીરૂ તથા
તત્ત્વાર્થને સમજનાર પુરુષ વિષયોમાં શુ-
દ્ધિ ન કરે.

૧૦ આરંભ—તીવ્ર આરંભ વર્જે. નિર્વાહનહીં
થતાં દેહથ કાંઈ કરવું પડે તે અણદૃષ્ટ

કામીપુરૂષ

ઈંદ્રિય—ઈંદ્રિયા રૂપ ચપગપાદ્મઆહુમતા
દુર્ગતિના માર્ગ તરફ દોડનારા છે. તેમને
સંસારનું સ્વરૂપ સમજનારો પુરૂષ સમ્યક્
જ્ઞાનરૂપ રસી (દારડી)ધી રોષી રાખે છે.

૩ અર્થ—પ્રત્યક્ષ અર્થનું નિમીત્ત ને અન-
યાસ તથા કલેશનું કારણ હોવાથી અ-
સાર છે એમ જાણીને ધીમાન્ પુરૂષ તેમાં
લગારે લોભાનો નથી.

૪ સંસાર—સંસારને દુઃખરૂપ, દુઃખદૃશ્ય,
દુઃખાનુષ ધી તથા વીરંબનારૂપ અને અ-
સાર જાણીને તેમાં રતિ ન કરે.

૫ વિવેક—દાણુમાત્ર મુખદાર્ઢ વિવેકને હ-
રે.શાં વિવેક સમાન ગણીને બવલીરૂ તથા
તત્ત્વાર્થને સમજનાર પુરૂષ વિવેકમાં શુ-
દ્ધિ ન કરે.

૬ આરંભ—તીવ્ર આરંભ વર્જે. નિર્વાહનહ
થતાં કદાચ કાંઈ કરવું પડે તે અણુરૂપ

૪ હૃદય પાંચ—૧ રૂપશેંદ્રિય, ૨ રસેંદ્રિય,
૩ માંવેંદ્રિય, ૪ ચક્ષુરેંદ્રિય. ૫ ઓતેંદ્રિય.
૫ પર્યાપ્તિ ૭—૧ આહાર પર્વાપ્તિ, ૨ શરીર
પર્વાપ્તિ. ૩ હૃદય પર્વાપ્તિ ૬ યાસો-
અછવાસ પર્વાપ્તિ, ૫ ભાષા પર્વાપ્તિ, ૬
મન પર્વાપ્તિ.

૬ પ્રાણ દશ—૧ કુરસહેંદ્રિય, ૨ રસહેંદ્રિય, ૩
પ્રાણહેંદ્રિય, ૪ ચક્ષુહેંદ્રિય, ૫ ઓતહેંદ્રિય,
૬ મનબળ, ૭ વચનબળ, ૮ કાયાબળ,
૯ યાસોઅછવાસ, ૧૦ આયુષ્ય.

૭ શરીર પાંચ—૧ ઔદારિક શરીર, ૨ વૈ-
કિય શરીર, ૩ આહારિક શરીર, ૪ તૈજસ
શરીર, ૫ કારમણ શરીર.

૮ જોગ પંદર—૪ મનના, ૪ વચનના, ૩
કાયાના.

મનના ચાર નીચે મુજબ—

૧ સત્ય મનજોગ, ૨ અસત્ય મનજોગ,
૩ મિથ્ય મનજોગ, ૪ વ્યવહાર મનજોગ.

૪ ઉદિય પાંચ—૧ રૂપેન્દ્રિય, ૨ રસેન્દ્રિય,
૩ પ્રાણેન્દ્રિય, ૪ ચક્ષુરિન્દ્રિય. ૫ મેતેન્દ્રિય.
૫ પર્યામિ ૭—૧ આદાર પર્યામિ, ૨ શરીર
પર્યામિ. ૩ ઉદિય પર્યામિ ૬ ચારેણ-
અઘવાસ પર્યામિ, ૫ જ્ઞાન પર્યામિ, ૬
મન પર્યામિ.

૬ પ્રાણ દશ—૧ દુરસેન્દ્રિય, ૨ રસેન્દ્રિય, ૩
પ્રાણેન્દ્રિય, ૪ ચક્ષુરિન્દ્રિય, ૫ મેતેન્દ્રિય,
૬ મનઝગ, ૭ વચનઝગ, ૮ કાયાઝગ,
૯ ચારેણઅઘવાસ, ૧૦ આયુષ્ય.

૭ શરીર પાંચ—૧ ભૌતિક શરીર, ૨ ચૈ-
ત્તિક શરીર, ૩ આદારક શરીર, ૪ તેજસ
શરીર, ૫ કારમજ શરીર.

૮ જોગ પંદર—૬ મનના, ૬ વચનના, ૩
કાયાના.

મનના ચાર નીચે મુજબ:—

૧ સત્ય મનજોગ, ૨ અસત્ય મનજોગ,
૩ મિથ્ય મનજોગ, ૪ વ્યવહાર મનજોગ.

કર્મ, ૫ આયુ કર્મ ૬ નામ કર્મ, ૭ જોત્ત કર્મ, ૮ અંતરાય કર્મ.

પ્રશ્ન ચિહ્ન—૧ મિથ્યાત્વ ગુણકાણું,
 ૨ સ્વાદન ગુણકાણું, ૩ મિથ ગુણકાણું.
 ૪ વિરતિ સમ્યગ્દ્રષ્ટી ગુણકાણું. ૫ દે-
 રતિ ગુણકાણું, ૬ પ્રમત્ત ગુણકાણું,
 ૭ પ્રમત્ત ગુણકાણું, ૮ નિવૃત્તિ બાદર
 ર્વ કર્ણ ગુણકાણું, ૯ અનિવૃત્તિબાદર
 કાણું, ૧૦ મુક્ત સપરાય ગુણકાણું,
 ૧૧ ઉપશાંત મોહનીય ગુણકાણું, ૧૨ હી-
 હનીય ગુણકાણું, ૧૩ સયોગી કેવળી
 કાણું, ૧૪ અયોગી કેવળી ગુણકાણું.
 ૧૫ દ્રિષ્ટના ત્રેધીય વિષય-રૂપરેંદ્રિયના
 ૧, દ્વિયો, સારે, અરમયડો, મુંવાળો,
 ૨, ચોપડયો, ઉંહેલ, કડો. ૩ સેંદ્રિયના
 ૪-તીજો, કડો, ૫ પાપસો, ખાડો, મીડો,
 ૬ દ્રિષ્ટના બે-મુગંધ, કુર્બી, ચક્ષુ ઇ-
 ના પાંચ-ગાળો, પીગો, રાતો, પીગો,

૩૨ તત્ત્વ ત્રણ—૧ દેવ તત્ત્વ, ૨ ધૃત તત્ત્વ, ૩ ધર્મ તત્ત્વ.

૩૩ સમવાય પાંચ—૧ કાળ, ૨ દેવભાષ, ૩ નિયત, ૪ કર્મ, ૫ ઉદ્ધમ.

૩૪ ત્રણસેને ત્રેસઠ પાખંડીના ભેદ—૧૮૦ ક્રિયાવાદીના, ૮૪ અક્રિયાવાદીના, ૩૨ વિનયવાદીના, ૧૭ અજ્ઞાનવાદીના,

૩૫ આવકના એકવીસ ગુણ—૧ અદ્ભુત, ૨ રૂપવાન, ૩ શાંત પ્રકૃતિવાળો, ૪ ભોક્ષિય, ૫ અકૃત, ૬ પાપભીર, ૭ અશા, ૮ કાશ્ચિરયત્તાવાન, ૯ લજ્જાળુ, ૧૦ કપાળુ, ૧૧ મધ્યસ્થ સોમદ્રષ્ટિ, ૧૨ ગુણરાગી, ૧૩ સતકથાબ્ધ, ૧૪ સુપ્રસપ્ત, ૧૫ દીર્ઘશૌ, ૧૬ વિદ્યેષક, ૧૭ જુદાનુગામી, ૧૮ વિનયી, ૧૯ કૃતક, ૨૦ પરસ્થિતાર્થકારી, ૨૧ લબ્ધસદ્ધ.

(અધ્યક્ષને ત્યાં) ૭ સુન્દર (જુનિ
ત્યાં) ૬ રીત (પરિવર) ૬ અર્ચિયન
(અધ્યક્ષને ત્યાં) ૧૦ અધ્યક્ષ (મેડન
ત્યાં).

- ૧૭ સંવત્ર સર્વ—૧ પૂર્વીશ્વર દેવની દિ-
શા ન કરી, ૨ અગ્નિશ્વર દેવની દિશા
ન કરી, ૩ અધિશ્વર દેવની દિશા ન
કરી, ૪ વાયુશ્વર દેવની દિશા ન
કરી, ૫ વરુણશ્વર દેવ દેવની દિશા
ન કરી, ૬ યમદેવ દેવની દિશા ન
કરી, ૭ નેત્રદેવ દેવની દિશા ન
કરી, ૮ યામેદેવ દેવની દિશા ન કરી,
૯ પૃથ્વી દેવની દિશા ન કરી,
૧૦ અહર સંવત્ર (સેવના પ્રમુખ નિ-
યમ કરેલી અહર વસ્તુને ત્યાં) ૧૧
મેદ્ય સંવત્ર (અધ્યક્ષને ત્યાં) ૧૨
ઉપેક્ષા સંવત્ર (આદેશ ત્યાં ઉપ-
પ્રસંગ ન કરે તે) ૧૩ પ્રમાણેન સંવત્ર

રહેતાં હોય તે જન્માનો ત્યાગ. ૨
 ૧ શ્રી સાથે કથા વારતા ન કરવી,
 ઠીના આસને બે ઘડીદુઃખી બેસવું
 , ૪ સરને શ્રીનાં અંગાપાંગ ભેગાં
 , ૫ સ્ત્રી પુરૂષ જ્યાં કીડા કરતાં હોય
 ભીંત પ્રમુખના અંતરે રહેવું નહિ.
 સગવળાં મુખ ન સંભારવાં. ૭ સરસ
 હાર ન કરવો, ૮ અતિ માત્રાએ વ્યા-
 ન કરવો, ૯ શરીરની શોભા ન
 ઠી.

તદ્વિત્રિક—જ્ઞાન, ઈશાન, અને ચારિત્ર,
 બાર પ્રકારે—૧ અણસણ, ૨ ઉલ્લા-
 , ૩ વૃત્તિસંહોષ, (અનેક પ્રકારના
 અભિમત કરવા તે) ૪ રસ ત્યાગ,
 ૫ કાચકડોષ, ૬ સંસ્થાનના (ઉદ્વિગ્ને
 વરા રાખવી) ૭ પ્રાયશ્ચિત, ૮ વિનય ૯
 વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સ્વાધ્યાય, (સમજાયધ્યાન
 કરવું.) ૧૧ ધર્મકથા, ૧૨ કાઉસમ્મ.

રીઝવે, હુસાવે, હેત બતાવે તેથી બાળ-
કના માબાપ સહુ થાય ને સાકુને આ-
હાર આપે ને તે આહાર સાકુ લે તે.

૨ ફતી રોપ—ફત કે કાસાની પેઠે એક કે-
કાણેથી બીજે કેસલે શુદ્ધસ્થના સમાચાર
પહોંચાડી શિક્ષા લે તે.

૩ નિમિત્ત રોપ—ત્રણ કાળ સંબંધી શુદ્ધ-
સ્થનાં લાભાલાભનાં નિમિત્ત બતાવે, શુદ્ધ-
દશા વિગેરે જણાવે ને આહાર લે તે.

૪ આલવીકા—શુદ્ધસ્થની પાસે શિક્ષા મારે
ગયે છતે પોતાનાં કુળ, ગોત્ર, જાતિ, શિ-
ષ્ય વિગેરેનાં વખાણ કરી શિક્ષા લે તે.

૫ વનિપક—આહારને અર્થે સાકુ દીનપણ
બોલે કે આ સંસારમાં કૌં નેવાર્થી છે
પણ કોઇ પરમાર્થી નથી કે સાકુની ખ-
બર લે. તમારા જેવા ધર્મિષ્ઠ હોય તેજ
જાણે. તમે છા તેા આટલી સાકુ-
એની સંજ્ઞાજ લેવાય છે. હરિયાદિ દીન-

- ૧૧ પૂર્વપદ્ધાન મંત્રોત્તર--પૃથ્વરશના માતાપિ-
તા તથા તેના પૂર્વજોના તેમજ તેના પિ-
તાના વખાણ કરી આદાર લે તે.
- ૧૨ ત્રિષપિંદ--અત્રપૂર્ણાદેવી ત્રિધેરદેવતાનું
આરાધન કરી પૃથ્વરશના પેઠી આદાર લેતે.
- ૧૩ મંત્રપિંદ--કામજુદમજુ વરીકરજુ કરી
મંત્ર તંત્ર ત્રિધિધીચમત્કાર દેખાડી આ-
દાર લે તે.
- ૧૪ ચર્મપિંદ--એસા ચૂરજુ ત્રિધિ ક્રિયા ત્રિ-
ધેર કરી આખી આદાર લે તે.
- ૧૫ યોગપિંદ--પગ લેપાદિ કરી, ચમત્કાર
દેખાડી લોહોને પાત્રાને અનુકૃત કરી આ-
દાર લે તે.
- ૧૬ મૂળકર્મ--પુત્ર વિનાનાં બેરાંને મા
હેરાનાં એસા બતાવે તથા બનાવી
તથા દુરાચારી શ્રીને કુકર્મથી ગર્ભે રદ્યા
દોષ તેને ગર્ભપાતનું એસા બતાવીને
આદાર લે તે.

મી નાખી તે વાસજીથી આપેલો અ-
હાર લે તે.

૧ દાયકરોપ—ઉકાવના આરંભનું કામ કરતો
હોય, આંધળો, પાંચળો, હુલો, લંગડો
કે ધણે ધરો હોય કે બાળ હોય અ-
થવા સાત માસ ઉપરાંતની ગર્ભવંતી
સ્ત્રી હોય, બાળક ધવસાવતી હોય બા-
ળક રૂઝું હોય તેને રૂઝું મૂકીને આહાર
આપેલો લે તે.

૭ ઉન્મીઝ—રોગ્ય આહાર ને અરોગ્ય આ-
હારની સાથે મેળવીને આપેલો આતુ રહેતો.

૮ અપરિણત—કંઈક કાચો કંઈક પાકો વસ્તુ,
મીઠું, રસ, રેપરી, કંઈક બદનાએલા કં-
ઈક નહીં બદનાએલા તથા દાતારના ધ-
રનાં કેઈ માણસની મરણ આપવાની
હોય અથવા કેાઈકની ન હોય એવે
આહાર લે તે.

૯ સિમે રોપ—દાન કેવા મારે ખરડાએલ

માં નાખો તે વાસજીથી આપેલો આ-
દાર છે તે.

૧ ઘણાંદોષ—હકાવના આરંભનું કામ કરતો
દોષ, આંચળો, પાંગળો, છુલો, સંગળો
કે મજો પરો દોષ કે બાળ દોષ અ-
થવા સાન માસ ઉપરાંતની ગર્ભવંતી
સ્રી દોષ, બાળક ધવસાવતી દોષ બા-
ળા રાત્રું દોષ તેને રાત્રું મૂકીને આદાર
આપેલો છે તે.

૨ ઉન્મીઝ—રોગ્ય આદાર ને અરોગ્ય આ-
દારની સાથે મિજવીને આપેલો આદર રહેલો.

૩ અપરિવૃત્ત—કંઈક કાંઈક પાટો વર્ણ,
મંચ, રસ, સ્પર્શ, કંઈક બદલાએલા કં-
ઈક નહીં બદલાએલા તથા હાતારના પ-
રનાં ફેલં માણુગની મરણ આપવાની
દોષ અથવા દુષકની ન દોષ એવો
આદાર છે તે.

૪ સિમ દોષ—દાન રેવા મરે ખરડાએલા

નિર્ભેજ શું. ૧૮ હું બુદ્ધ શું, હું
 શું. ૧૯ હું નિર્વિકલ્પ એટલે સર્વ
 રહિત શું, મહાર્ સ્વરૂપ પુરુષ
 છે. ૨૦ હું દેહાતિત એટલે આ
 શરીર તે થકી રહિત શું. ૨૧ અ
 દ્વેષરૂપ જે આશ્રય, તે મહાર્ સ
 હું એ થકી ન્યારો શું. ૨૨ અન
 અનંત કર્શનમય, અનંત ચરિત્ર
 વીર્યમય, એવું મહાર્ સ્વરૂપ છે.
 શું, કર્મભળથી રહિત શું. ૨૪ હું
 જ્ઞાનસ્વરૂપી શું. ૨૫ હું અવિના
 શ્ચે મહારો દોષ કાળે નાશ
 કરા થકી રહિત અજર શું. ૨૬
 એટલે મહારી આદિ નથી. ૨૭
 એટલે મહારો અંત કે છેડા દોષ
 રહ્યું અશક્ય શું, એટલે મહારે
 ક્ષય નથી. ૩૦ હું દોષ કાળે ખર
 અશર શું. ૩૧ હું દોષ કાળે સ્વ

જૂલ નસી મારે અસખાઈ મું. ૪૮ દુ' મદારે
 પાનાને પરાકમે સદિત હું, પજ મહારા વિ-
 પદિત પરિભ્રમન થકી બધાવેા હું, તે જે
 વારે સવળો પરિભ્રમાવીરા તેવારે મુદીરા પરંતુ
 મને બીજી કોઈ બાંધવા છાપા સમયે
 નથી. ૪૯ દુ' ૭ દેશાધી રિદિત અગેરીયું,
 દેશાધી ન્યારેયું હેરયાનું રૂપ તે પુરગજ છે,
 મદારું રૂપ તે જ્ઞાનાનંદ છે. ૫૦ દુ' અરા-
 રીઈકિં શરીર રૂપ જડથી રાંધત મુદ્દ
 વિદાનંદ પૂર્ણ અક્ષરું. ૫૧ દુ' બાપા રૂપ
 પુરગજથી રિદિત અમારી પૂર્ણદેવ હું.
 અને આપારૂપ તે પુરગજ છે. ૫૨ દુ' ચારે
 આદારૂપ પુરગજનાં ભોગથી રિદિત અભ્ર-
 દે દારી પાનાના પરામરૂપ ભોગનો વિજામું હું.
 ૫૩ દુ' બાપા પિઠારૂપ દુઃખથી રિદિત અનંત
 અન્નાન્નાય મુખનો વિજારી હું. ૫૪ મદારું
 સ્વરૂપ કોઈ દ્રવ્ય અવગાહી રાકે નહિ મારે
 અનવગાહી મદારું સ્વરૂપ છે. ૫૫ દુ' અગ્રરૂ-

સમયમાં જાળવાને સામર્થ્યવાન ૧૦. મારેસો
 લોક સાધક ૧૧. ૭૨ ૬ શુદ્ધ અંતરે નિર્મ
 કર્મ ૨૫ ગણથી રહિત ૧૦. ૭૩ ૬ (નિરંકર
 જ્ઞાન અને (આનંદ કેવલ) ચારિત્ર તેણે કે
 સદિન ચિદાનંદ ૧૦. એથું મહારં ૨૪૩
 સદાકાળ શાસ્ત્રવત્ વર્તે છે.

જીવના ૫૧૩ ભેદ.

૧ નારકીના	૧૪
૨ તિર્થંચના	૮૮
૩ મનુષ્યના	૩૦૩
૪ દેવતાના	૧૬૮

નારકીના ૧૪ ભેદ— ૫૬૮

૧ રત્નપ્રભા ૨ શર્કરાપ્રભા. ૩ વાલુકા
 પ્રભા, ૪ પંકજપ્રભા. ૫ કિંમ્બપ્રભા ૬ તમપ્રભ
 ૭ તમતમપ્રભા. આ સાત નારકી પ્રયાસા અં
 ધ્યપ્રયાસા મળી બે પ્રકારે ૧૪ ભેદ થાય.
 ચના ૪૮ ભેદ—

૫ સ્થાવર—પ્રસ્વી, પાણી, આ
 ને વનસ્પતિ. એ પાંચ સુક્ષ્મ ને પાંચ
 બાહર મળી. ૧૦ ભેદ. એક પ્રત્યેક વનસ્પતિ
 કાય એ આચાર પર્વાસા ને અપર્વાસા મળી
 ૨૨ ભેદ. ત્રણ વિંગલેદ્રિ (બેઇદ્રી, તેઇદ્રી, ને
 ચૈરેદ્રિ) એ ત્રણ પર્વાસા ને અપર્વાસા. તે
 પૂર્વના ૨૨ ની સાથે મેળવતાં ૨૮ ભેદ થયા.
 ૧ જગચર, ૨ સ્થગચર, ૩ ખેચર, ૪ ઉરપરિ-
 સર્પ, ૫ ભુજપરિસર્પ એ પાંચ સમૂર્ધિમને
 પાંચ ગર્ભજ મળી દસ ભેદ તે દસ પર્વાસા
 ને અપર્વાસા મળી વીસ ભેદ તે પૂર્વના ૨૮
 ની સાથે મેળવતાં તિર્યચના ૪૮ ભેદ થયા.
 મનુષ્યના ૩૦૩ ભેદ—

૧૫ કર્મભૂમિના—૫ ભરત, ૫ ઐરવૃત, ૫
 મહાવિદેહ.

૩૦ અકર્મભૂમિના—૫ હિમવં, ૫ ઐરવૃત-
 વૃત, ૫ હરિવર્ષ, ૫ રમ્યક, ૫ દેવકુરુ, ૫ ઉત્તરકુરુ.

૫૬ આંતરદ્રિપના—આ જાળુદ્વિપ મધ્યે
 હિમવંત અને શિખરી એ બે પર્વતોમાંથી

ત્રિવલ્લુ સમુદ્રમાં આડ મજકતા (શાકા) ની
 યજ્ઞ છે તે આડ મજકતા ઉપર સાત સા
 ફોનો મજા પડે છે. એ સર્વ મજ
 ૧૦૧ મનુષ્યના.

૧૦૧ પર્વમા,

૧૦૧ અપર્વમા.

૧૦૧ સર્ગર્જન. તે અપર્વમાજ દેવ

કુલ મજા ૩૦૩ બેઠ મનુષ્યના થયા.

દેવતાના ૧૬૮ બેઠ

૧૦ ભુવનપતિના તે ૧ અમુરકુમાર નિ
 કાષ (સ્થાનક) નાનકુમાર, ૩ મુવર્ષકુમાર
 ૪ વિષ્ણુકુમાર, ૫ અગ્નિકુમાર, ૬ દ્વિપકુમાર
 ૭ ઉર્ણકુમાર, ૮ કિરીટકુમાર, ૯ પવનકુમાર
 ૧૦ સ્થાનિકકુમાર.

૧૦ જ્યોતિષિ—તે ચંદ્ર, સૂર્ય, મહા, ન
 ક્ષત્ર ને તારા એ પાંચ ચર અને સ્થિર મજ
 ૧૦ બેઠ.

૧૦ તિર્થગરૂંભક—૧ અગ્નિગૂંભક,
 પાનગૂંભક, ૩ વસુજાભક, ૪ લેખગૂંભક

૧ વર્ણ, બે ગંધ,
ધાન. એમ વીસ.

૮૦ કટુક આદિ ચારે સાથે કટુકની પેઠે
ગણતા થાય.

૮૪ પ્રત્યેક ફરસના ૨૩ ગણતાં આઠ ફરસ
ના ૧૮૪ થાય. ૨૩ ભારેના:—પાંચ વર્ણ
બે ગંધ, પાંચ રસ, (ભારે હળવા વિ
ના) ૬ ફરસ. સંસ્થાન પાંચ એમ
ત્રેવીસ થયા. ૧૬૧ (ભારે વિના) બાકીના
સાત ફરસના ૨૩ એ ગુણના થાય.

૦૭ પ્રત્યેક સંસ્થાનના ૨૦ ગણતાં પાંચના
૧૮૦ થાય, ૨૦ ચોરસના, પાંચ વર્ણ
બે ગંધ, પાંચ રસ, આઠ ફરસ.
૮૦ (ચોરસની પેઠે) બાકીના ચારે સાથે
એમજ ગણતાં ૮૦ થાય,
એ રીતે રૂપી અણવના ૫૩૦ બેઠયા,
તે સાથે પ્રથમ અરૂપીના લેઠ ૩૦ મેળવ-
૫૬૦ બાણવા.

અરિહંત ભગવાનના ૩૪ અતિશય.

૧ રાગ રૂઢિત, શુભગત, અદ્ભુત ૩૫
સદિત.

૨ રૂપીર, માંસ સદેહ શુભંધ શુભ.

૩ આદાર નિદાર અદ્રશ્ય.

૪ સ્વાસો સ્વાસ કમળની શુભત્વ લેવો.

આ ઉપરના ચાર અતિશય સદગત
જન્મ યજ્ઞીય દોષ, નીચીના અગીયાર અ-
તિશય ધારી કર્મનો ક્ષય થવાથી થાય.

૫ એક યોગન ભૂમિમાં ત્રણ ભુવનનાં લોક

સુખાય એકું સમવશરણુ.

૬ પ્રાણી માત્ર પાન પાનની ભાષામાં સમ-
લે એવી વાણી.

૭ પ્રજા રિચરે તેની આમણાગ ચારે બાજુ
૨૫ યોગન મુધી રાગ ઉપદ્રવની શાન્તિ
રહે.

થાય ૨૦ તીખાના-પાંચ વર્ણ, બે ગંધ,
આઠ ફરસ, પાંચ સંસ્થાન. એમ વીસ.
૮૦ કટુક આદિ ચારે સાથે કટુકની પેઠે
ગણતા થાય.

૧૮૪ પ્રત્યેક ફરસના ૨૩ ગણતાં આઠ ફરસ-
ના ૧૮૪ થાય. ૨૩ ભારેના:—પાંચ વર્ણ,
બે ગંધ, પાંચ રસ, (ભારે હળવા વિ-
ના) છ ફરસ. સંસ્થાન પાંચ એમ
ત્રેવીસ થયા. ૧૬૧ (ભારે વિના) બાકીના
સાત ફરસના ૨૩ એ ગુણતા થાય.

૧૦૦ પ્રત્યેક સંસ્થાનના ૨૦ ગણતાં પાંચના
૧૦૦ થાય, ૨૦ ચોરસના, પાંચ વર્ણ,
બે ગંધ, પાંચ રસ, આઠ ફરસ.
૮૦ (ચોરસની પેઠે) બાકીના ચારે સાથે
એમજ ગણતાં ૮૦ થાય,

એ રીતે રૂપી અણવના ૫૩૭ બેઠયા,
તેની સાથે પ્રથમ અરૂપીના બેઠે ૩૦ એળવ-
તાં ૫૬૭ બાણ્યા.

અરિહંત ભગવાનના ૩૪ અતિશય.

૧ રાગ સદિત, શુભગમ, અદભૂત રૂપ
સદિત.

૨ રૂપીર, માંસ સરેઈ મુગંધ મુખ.

૩ આદાર નિદાર અદરવ.

૪ સ્વાસ્થ્ય સ્વામ્ય કમળની મુગંધ નેવો.

આ ઉપરના ચાર અતિશય સદગુણના
જન્મ પછીજ હોય, નીચેના અગ્રીયાર અ-
તિશય યાત્રી કર્મનો ફલ થવાથી થાય.

૫ એક યોગજન ભૂમિમાં ત્રણ ભુવનનાં હોઈ
સમાય એકું સમયસરજી.

૬ પ્રાણી માત્ર પોત પોતાની જાયામાં સમ-
જે એવી વાણી.

૭ પ્રજા વિચરે તેની આસપાસ ચારે બાજુ
રૂપ યોગજન મુધી રાગ ઉપદ્રવની શાન્તિ
રહે.

૮ ભગવાની શાન્તિ.

૯ દુઃખદા દુઃખી દર્શી.

૧૦ સ્વચ્છકાર ચક્રનો ભંગ દર્શી.

૧૧ મરહી ન દોષ.

૧૨ પ્રતિ, વિનાયકારક ઇવ જીવનની ઉત્પત્તિ
ન દોષ.

૧૩ અતિગુણિ ન દોષ.

૧૪ અનાટુણિ ન દોષ.

૧૫ પ્રજુની પુત્રે જામંદગ ઝગકાઠ કંતુરેદે.
દુષ્ટે જેવડુત ૧૬ અનિશ્ચય દોષ ને રહે છે.

૧૭ સિંહાસન મહિરનમય સદચારી જોય.

૧૮ વ્રજ ઉચ બગવાનના મરતકની ઉપરદોષ

૧૯ હંદિવજ સદા આગળ ચાલે.

૨૦ ચેત આમરના લોકો અજ વિંજાં વિંજાય

૨૧ ધર્મચક્ર આકરશ માર્ગે આગળ ચાલે.

૨૨ પ્રજુધી બાર ગણે ઉંચા અશોક વૃક્ષ
તેમનં છાયા કરતો રહે.

મુખે શોભતા રેશના આપે.

૧ કનક રૂપામય ત્રણ ગઠ હોય.

મુમય નવ કમળ ઉપર ભગવાન ચા.

અથો મુખ થઈ જાય.

મ હીપા પછી કેરા ને નખ વધે નહિ

ના અર્ધ પાંચે મનોગ હોય.

૨૮ સર્વ જગુ મુખદાઢ હોય.

૨૯ મુગંધી પાણીની વૃદ્ધિ હોય.

૩૦ સમવસરજીમાં પંચવર્ણાં ફુલ ઉંચી ઝં-

ડીએ જાતુ મુધી પથરાય.

૩૧ પક્ષી સર્વ પ્રદક્ષિણા રેતાં ફરે.

૩૨ વાયુ સાતુકેળ હોય.

૩૩ વૃક્ષ સર્વે નીચાં નમીને પ્રજામ કરતાં રહે

૩૪ દેવ હંદુનિ આકાશમાં વાજે એ પ્રકારે

આર્યદંતભગવાનના ચોત્રીસ અતિસૂચ થાય.

અરિહંત પ્રભુના પાંત્રીસ વાણી ગુણ
૧ જે સ્થાનકે જે ભાષા બોલાતી હોય
અર્થ માગધી સહિત બોલે.

૨ ઉંચે સ્વરે દેશના દે એટલે એક પોત
પ્રમાણ સમવસરજમાં લોક સાંભળે.

૩ મામીક તુચ્છ નહિ પણ પ્રેમ ભાષા બે

૪ મેધની પેરે ગર્જરવ સહિત ગંભીર વા
બોલે.

૫ રાજદોષેત એટલે પાઘા સહિત વા
બોલે અને સાંભળનાર પુરે પુરા રાજ
સાંભળે.

૬ સાંભળનારને સતિપદારક માનસહિત
સરળતા યુક્ત બોલે.

૭ સાંભળનાર દરેક પાત પોતાને આઝી હો
ઉ એમ જાણે.

૮ પુદ વિસ્તાર અર્થ સહિત બોલે.

૯ પૂર્વાપર અવિરોધ એટલે
અર્થ બોલે.

વધન બોલે લેખી
 કે એનો ક્ષય પુણ્ય
 મન સિદ્ધિનોજ બોલે
 બોલે કે હાથ સાં
 રૂદ ન રહે.
 જે વ્યાખ્યાન કરે તે
 શકે નહિ.

પુણ્ય વિષય પછી
 માં તન્ત રમે તેમ બોલે
 રિત બોલે અને મળતે
 હ વારીની ૫૩ બોલે
 જ વાન કરેવાની હજી
 રાજા રૂનિ બોલે.

મંત્ર પ્રયોગન અને અ
 બોલે.

૧૭ ૫૧ રચના અપેક્ષા લેઈને બોલે.
 ૧૮ નર નર અને જ કલ્પની પદના બોલે
 વાર્તા હોય તેમ બોલે.

સિદ્ધ ભગવાનના આઠ ગુણ,

- ૧ જ્ઞાનગુણ—જ્ઞાનાવર્ણિય કર્મક્ષય થવાથી જ્ઞાન
લોકનું સ્વરૂપ વિશેષ પ્રકારે જેના વડે જાણે છે.
- ૨ દર્શનગુણ—દર્શનાવર્ણિય કર્મક્ષય થવાથી
કેવળ દર્શનની ઉત્પત્તિ થવાથી લોકનું
સ્વરૂપ ભક્તી રીતે રહે છે.
- ૩ અઘ્યાબાધ મુખ—વેદની કર્મક્ષય થવાથી
સર્વ પ્રકારે બાધારહિત નૈરુપાધિક અનંત
મુખ ઉત્પન્ન થયું છે તે.
- ૪ ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ—મોહનીયકર્મનો ક્ષય થઈ
જવાથી જે ઉત્પન્ન થયું છે તે.
- ૫ અક્ષય સ્થિતિ—આયુકર્મનો ક્ષય થવાથી
જે સ્થિતિ ઉત્પન્ન થઈ છે તે.
- ૬ અરૂપી—નામકરૂપ ક્ષય થઈ જવાથી રૂપ
રહિત વર્ણી વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શરહિત
થયા છે.
- ૭ અગુરુક્ષુ—ગોત્રકર્મનો ક્ષય થવાથી હજી
વા ભાર નથી કે તેમનામાં હિંસ નીચ
પણ નથી.

સિદ્ધ ભગવાનના આઠ ગુણ,

- ૧ જ્ઞાનગુણ—જ્ઞાનાવર્ણિય કર્મભક્ષય થવાથી જ્ઞાન
સેકનું સ્વરૂપ વિશેષ પ્રકારે જોવાય છે ભણે છે.
- ૨ દર્શનગુણ—દર્શનાવર્ણિય કર્મભક્ષય થવાથી
દેવજ દર્શનની ઉત્પત્તિ થવાથી જ્ઞાનું
સ્વરૂપ ભણી રીતે રહે છે.
- ૩ અભ્યાસગુણ—વેદની કર્મભક્ષય થવાથી
સર્વ પ્રકારે બાધારહિત નૈરુપાધિ અનંત
ગુણ ઉત્પન્ન થયું છે તે.
- ૪ ક્ષાયકમ્ભયદૂર—મોહનીયકર્મનો ક્ષય થઈ
જવાથી જે ઉત્પન્ન થયું છે તે.
- ૫ અક્ષય સ્થિતિ—આયુકર્મનો ક્ષય થવાથી
જે સ્થિતિ ઉત્પન્ન થઈ છે તે.
- ૬ અરૂપી—નામકર્મ ક્ષય થઈ જવાથી રૂપ
રહિત વર્ણી વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શરહિત
થયા છે.
- ૭ અગુરુત્વ—મોહકર્મનો ક્ષય થવાથી દુઃખ
વા બાંધ નથી કે તેમનામાં હિંસ નીચ-
પાદ નથી.

૮ શ્રીનાં અંગોમાં સરામે નીરખે નહિ.
 ૫ જોત પ્રમુખના આંતરે શ્રી પુરુષ ન
 સૂતાં દોષ અથવા કામ વિષે વાતો કરે
 તોય, ત્યાં બેસી ન રહે.

૬ પૂર્વ અવસ્થામાં શ્રીની સાથે કામ કી
 કરી દોષ તેનું સ્મરણ ન કરે.

૭ સરસ સ્નાન આદાર ન હે.

૮ નીરસ આદાર પણ અતિ માત્રાએ વર
 ઉપસાંત ન હે.

૯ શરીરની યાજ્ઞા વિબૂધા ન કરે.

૪ કોપાદિક આર કપાય તે માનિત્રના થા
 પરિણામ વિશેષ જાણવા તેથી મુક્ત.

૫ પાંચ મહાવ્રતે પુજા હોય.

૧ પ્રાત્રુપતિપાત વિરમણ-૭ કાપના રહે
 રક્ષા ત્રિકરણ લેએ કરે.

૨ ગૃધરાદ વિરમણ.—કોપ, લોભ, ૮
 દારૂધી ક્રોધ ક્ષેત્ર કાળ બાવ સં
 મન વચન કાયાએ કરી આમુખ

શૃદ્ધસ્થને ઘેર નજ મુકે ને તેમાં મૂકી
રાખે નહીં.

પાંચ વિધ આચાર.

૧ જ્ઞાનાચાર—જ્ઞાન બાણે, બાણાવે, લઈ
લખાવે, ભંડાર કરે, કરાવે, કરતા ઉપર
રાગ કરે.

૨ ઈર્ષ્યાચાર—સમ્યક્ત્વ પાળે, પમાડે, પ
તાને હેતુ મુક્તિએ સ્થિર કરે.

૩ ચારિત્રાચાર—ચારિત્ર પાળે, નજાવે, પાળ
તાને અનુમોદે.

૪ તપાચાર—આર ભેદ તપ કરે કરાવે કર-
તાને અનુમોદે.

૫ વિર્યાચાર—ધર્મ અનુષ્ઠાનને વિષે બગ
બીજ દેારવે કત્યાદિ.

૫ સમિતિ પાંચ—

૧ ઈર્ષ્યાસમિતિ—કુસરા પ્રમાણ દ્રષ્ટિએ જો
તો બધી દિશાએ ઉપયોગ રાખતો પાંચે.

૨ બાધાસમિતિ—સાવધ વચન ન બોલે,
નિરવધ વચન બોલે.

૩ એવણા સમિતિ—આધા કર્મોદિક બેંતા-

ધ્યાનની અનુયાયી ભાવનાએ કરી સ-
દિત પરસોડ સાધક એવો સમગ્ર પરિ-
ભ્રમરૂપ મનોધોગની નિવૃત્તિ તે. એ ગુ-
પ્તિનો અવકાશ શુભ ભાવના અને શુભ
ધ્યાનના અભિમુખતાએ પાવ.
આત્માત્મતા—શૈલેશીકરણ કાળે સકળ
મનોધોગની નિવૃત્તિ તે.

વચનગુપ્તિના બે ભેદ.

- ૧ મૌનાવસથિની—હાંકારો, જોંખારો, પા-
પાષ, કાષ્ટનું ફેંકવું, નેત્રપટ્ટવી, કરપટ્ટ-
વી, પ્રમુખ છાંડીને મૌન રહેવું, તથા
સકળ સાધા ધોગનું રૂંધવું તે.
- ૨ વાગ્નિયમિની—જાણવું, જાણાવવું, પૂછવું,
પ્રશ્નપૂર્વકે, પ્રશ્નોપદેશ દેવો, પરાવર્ત-
ના પ્રમુખને કાળે, યતનાપૂર્વકે, લોભ
શામને અનુસારે મુખે વસાવે દઈ
સત્તાં જે આવધધોગની નિવૃત્તિ.

૧૧ સિદ્ધા ૧૦ પ્રાપ્તિ ૧૧ પ્રપ્તિ
૧૨ ચંદ્રિયાંગ.

ચરણ સિત્તરી પાત્રે.—

૫ મહાત્મ, ૧૦ વિષયનિર્મલ, ૧૩ પ્રાર્થ મં-
મ. ૧૦ પ્રાર્થ પંચાત્મ ૬ મહાત્મનો
શુભિ, ૩ જ્ઞાનચિત્રી, ૧૨ પ્રાર્થ તપ-
૪ કયાપનો નિમદ, પાછળ પાનું રાજ્ય
કરણસિત્તરી.—

પ્રાર્થ પિંડ નિમુદિ, ૫ મહિત્તિ, ૧૨ ભા-
વના, ૧૨ પશિમા, ૫ દિવિયોનો નિરૂપ.
૨૫ પ્રતિભેમન, ૩ શુભિ, ૪ અભિમદ,
પાછળ પાનું પાનું જુએ.

માનુ મહારાજના ૨૭ ગુણ.

૫ મહાત્મ, ૧ મહિત્તિ, ૧૨ મહાત્મ, ૬ કાપની
૨૫, ૫ દિવિયોનો નિમદ કરે, ૧ જ્ઞાનનો નિમદ
કરે, ૧ કામા કરે, ૧ ચિત્તની નિર્મળતા કરે.
૨ જ્ઞાન દિવિયોનો નિમદ કરે, ૫ દિવિયોનો
૧ મહિત્ત કરે, ૧ મહાત્મનો મહિત્ત ૩ મહાત્મ

જ્ઞાન એ ચાર મર્યાદાએ, ઈન્દ્રિય અને મનનો અપેક્ષા વિના રૂપો દ્રવ્ય વિગતિક આત્મ પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન તે. તેના ૭ ભેદ.

૪ મનઃપર્યવજ્ઞાન—ચાંદ્રિ પંચિન્દ્રિયના મનમગ્નજ્ઞાન ક્ષણવાનું જે જ્ઞાન તે. તેના બે ભેદ.

૫ દેવજ્ઞાન—દેવજી સંપૂર્ણ સર્વ દ્રવ્ય પર્યાયને વિષે અનંતજ્ઞાન તે.

મનિજ્ઞાનના ૨૮ અધ્યાયો ૩૨ ભેદ—

૪ ચાર વ્યંજનાવમદ. વ્યંજન એટલે સ્પર્શોન્મુલિક દ્રવ્યેન્દ્રિય તથા જ્યાં સ્પર્શોન્મુલિક વ્યંજના વાય તે ષટ્પદોન્મુલિક પદ્ય વ્યંજન કહેવાય, અને અવમદ એટલે સુમસ્તપણે મદ-ધું-મગ્નત્વં તે. ૧ સ્પર્શોન્દ્રિય વ્યંજનાવમદ, ૨ સ્પર્શોન્દ્રિય વ્યંજનાવમદ, ૩ પ્રાણોન્દ્રિય વ્યંજનાવમદ, ૪ એતેન્દ્રિય વ્યંજનાવમદ.

અમદ—પદાર્થત્વં મદજ્ઞ કરવું તે.

—અવમદિત્ત અધર્મી વર્ણ, ગર્ભ,

શ્રુતને અક્ષત ઉપજે તે. આ ચાર ભેદ તે અ-
કુત નિઃશ્રોત મનિતા છે તે પૂર્વના આઠ્યા-
વીસ સાથે મેળવતાં બત્રીસ ભેદ પણ મનિ
જ્ઞાનના થાય.

શ્રુત જ્ઞાનના ૧૪ ભેદ.

- ૧ અક્ષર શ્રુત—મુખે બોલતું તથા હાથમાં
પર લખતું તે.
- ૨ અનક્ષરશ્રુત—હૃદય, ખાંસી, ધામ, ઓ
હારાદિ કરી પ્રદાનકરતું જ્ઞાન થાય
- ૩ મર્જિતશ્રુત—સત્તિપદ્ધિન્દ્રિય છત્તનું શ્રુત
- ૪ અસર્જિતશ્રુત—મનરશ્મિત અસર્જિત શ્રુતે
હૃદયથી લે થાય તે.
- ૫ સ વક્ત્રુત—સમ્યક્દ્રષ્ટિ છત્તનું શ્રુત તે
- ૬ મિથ્યાશ્રુત—મિથ્યાદ્રષ્ટિ છત્તને લે પ
જાય તે.
- ૭ સાદિશ્રુત—ઓક બલ્યગ્રામ આમથી
પ્રપન્ન પામે ત્યારે.

સુત્રજ્ઞાનના ૨૦ બેઠ.

- ૧ પદ્યોષ્ઠુત.
- ૨ પદ્યોષ્ઠ સમાસુત.
- ૩ અપ્યોષ્ઠુત.
- ૪ અપ્યોષ્ઠ સમાસુત.
- ૫ પદ્યુત.
- ૬ પદ્ય સમાસુત.
- ૭ સંધ્યાતુત.
- ૮ સંધ્યાત સમાસુત.
- ૯ પ્રતિપતિ તુત.
- ૧૦ પ્રતિપતિ સમાસુત.
- ૧૧ અનુપોષ્ઠુત.
- ૧૨ અનુપોષ્ઠ સમાસુત.
- ૧૩ પ્રાજુત પ્રાજુતુત.
- ૧૪ પ્રાજુત પ્રાજુત સમાસુત.
- ૧૫ પ્રજુતુત.
- ૧૬ પ્રાજુત સમાસુત.
- ૧૭ વરુતુત.

શ્રુતજ્ઞાનના ૨૦ ભેદ.

- ૧ પર્થાયશ્રુત.
- ૨ પર્થાય સમાસશ્રુત.
- ૩ અક્ષરશ્રુત.
- ૪ અક્ષર સમાસશ્રુત.
- ૫ પદશ્રુત.
- ૬ પદ સમાસશ્રુત.
- ૭ સંઘાતશ્રુત.
- ૮ સંઘાત સમાસશ્રુત.
- ૯ પ્રતિપ્રતિ શ્રુત.
- ૧૦ પ્રતિપત્તિ સમાસશ્રુત.
- ૧૧ અનુયોગશ્રુત.
- ૧૨ અનુયોગ સમાસશ્રુત.
- ૧૩ પ્રાભૂત પ્રાભૂતશ્રુત.
- ૧૪ પ્રાભૂત પ્રાભૂત સમાસશ્રુત.
- ૧૫ પ્રભૂતશ્રુત.
- ૧૬ પ્રાભૂત સમાસશ્રુત.
- ૧૭ વરતુશ્રુત.

ઉત્ક્રાંતિ આસને કદ સહેલુ તે.

૬ ચંદ્રીનય—અંગાપાંગાદિકનું સંવરવું તે.

છ અભ્યંતર.

૭ પ્રાયશ્ચિત—પીધેલા અપરાધની મુદ્દિ કરવી તે.

૮ વિનય—ગુણવંતની ભક્તિ કરવી તથા આસાતના ટાળવી તે.

૯ વૈષાષ્ટય—ગુરુ આદિકને આદારાદિક આલી આપવો તથા કેક પગાદિ ચાંપવા તે.

૧૦ સ્વાધ્યાય—ભજવું, ભજાવવું, સદેહ ફર કરવો, ભણેલું ફરી સંભારવું, અર્થ ચિંતવવો, ધર્મોપદેશ કરવો તે.

૧૧ ધ્યાન—આર્ત તથા શૈદ્ધધ્યાનનું નિવારવું અને ધર્મધ્યાન તથા શુકલધ્યાનનું ધ્યાનવું તે.

૧૨ હાપોત્સર્ગ—પદવરવુનો ત્યાગ કરવો તથા ક્રમેના હાથનિમિત્તે હાપોત્સર્ગ કરવો તે.

- ૨ મૃપાત્રુબંધી—લુકુ બોલીને મનમાં
હરખ પામે કે લુઓ મેં કેવું કપટ
કેળવ્યું. મારા લુહાપણની કાકને
ખબર પડી નહિ. એવો મૃપાવાદ રૂપ
પરિણામ તે.
- ૩ ચોરાનુબંધી—ચોરી કરી અથવા ક-
ચાઈ કરી મનમાં ખુશી થાય તે.
- ૪ પરિમહરક્ષણાનુબંધી—પરિમહ, મન,
ધાન્ય, પરિવાર ઇત્યાદિ વધવાની લાક્ષણ-
હોય એટલે તેમના રક્ષણ માટે ગમે
તેવું પાપ કરે અથવા તે ઇત્યાદિ મળ-
વાથી અહંકાર કરે તે.
- ૫ ધર્મેધ્યાન—હિસાર્ગે અપવાદ રૂપ ધર્મ અ-
ને વસ્તુનો સ્વભાવ તે ધર્મ. તેનું જાણન,
રમણ ચિંતન કરવું તે. તેના ચાર ભેદ.
૧ આજ્ઞાવિચય—વિનશગ દેવની આજ્ઞા
સાચી કરી સદહે તે.
૨ અપ્રાયવિચય—હવમાં અશુદ્ધપણે કર્મ.

ના યોગથી સંસારી અવસ્થામાં અ
ક અપાય (દૂષણ) છે તે અજ્ઞાન સં
દેષ, કપાય, આશય, એ મારા નથી
એથી ન્યારો છું, ઈત્યાદિ વિચારવું ।

વિપાકવિચય—અનંત મુખમયી શર
તો પણ કર્મ વશે દુઃખી છે, તે કર્મને
વિપાક ચિંતવે જે આડે કર્મે આડ મુખ
દાખ્યા છે, અને સંસારમાં જીવને કં
વશે મુખદુષ્ણ છે, મારે તેમાં દુરખ શી!
કરવો નહિ, પણ તેતું સ્વરૂપ વિચારવું તે

૪ સંસ્થાનવિચય—ચોદ રાજલોકતું સ્વ-
રૂપ વિચારવું, કે એ લોક ચોદરાજ
ઉંચો છે તેમાં સાત રાજ અધો લોક
છે. વચમાં આદારસો જોજન ત્રિણ
લોક છે. તે ઉપર ઠાંઠ, ઉણો સાતરાજ
ઉર્ધ્વ લોક છે તેમાં વૈમાનિક દેવતા વ-
સે છે. તે ઉપર સિદ્ધ શિલા છે. એ
લોકતું સંસ્થાન છે. તેમાં આપણા

હવે સંસારમાં જામનાં ચર્ચ લેવાને
 જન્મ મરણે કરી ફરવો. ઉ. એકું જે
 લોક સ્વરૂપ તથા લોકમાં પંચાસ્તિ-
 હામનું અવસ્થાન તથા પરિજનન,
 દ્રવ્યમાં ગુણપર્યાયનું અવસ્થાન તેની
 એકામતાએ તન્મય ચિંતન પરિણામ
 તે. ધર્મધ્યાન યોગથી સાતમા ગુણ-
 હાજી મુખી હોય.

શુદ્ધધ્યાન—નિર્મળ શુદ્ધ પર આતંજન
 વિના આત્માના સ્વરૂપને તન્મયપદ્ધતિ
 ધ્યાવે તે, તેના ચાર બેદ.

૧ પૃથક્ત્વચિત્કરણપ્રવિચાર—અવધી અ-
 હવ, સ્વભાવથી વિભાવ સ્વરૂપમાં
 દ્રવ્યથી પર્યાયની વૃદ્ધ પાત્રીને વહે-
 ચણ કરવી, તે પૃથક્ત્વ. તેનો સુતરજ્ઞાને
 સ્થિત ઉપયોગ તે ચિત્કર. તે નિર્મળ
 વિકલ્પ રહિત પાત્રની સતતાને ધ્યાવે.
 તે આત્મમાંથી અભ્યારમા શુદ્ધહાજી
 મુખી હોય.

૧ એકત્વવિતર્કઅપ્રવિશાન—આપણા ગુણ
પર્યાયની એકતા કરી ધ્યાયે તે સુત-
જ્ઞાનાવલંબીપણે વિકલ્પ રહિત દર્શન
જ્ઞાનનો સમઘાંતરે કારણતા વિના રત્ન
ત્રયીનો એક સમર્થી કારણ કાર્યતાપણે
જે ધ્યાન, વીર્ય ઉપયોગની એકાગ્રતા
તે. એ પાયો બારમે ગુણકાણે ધ્યાયે,
એ બે પાયામાં સુતજ્ઞાનાવલંબીપણું
છે. પણ અવધિ, મનપર્યવ જ્ઞાને વર્ત-
તો છવ કોઈ ધ્યાન કરી શકે નહિ એ
બે ધ્યાન પરાવુંઆર્થી છે. માટે એ
ધ્યાનથી ઘનધ.તિઆ ચાર કર્મ ખપાવે
નેમળ કેવળજ્ઞાન પામે, પછી તેરમે ગુણ-
કાણે ધ્યાનાંતરીકાપણું છે. તેરમાના અંતે
પને શિદમા ગુણકાણે એ બે પાયા ધ્યાયે.
૧૬મક્રિયા અપ્રતિપાતિ—સુક્ષ્મ મન
ચન કાયાના ધોમ રહે. સંકેશી ક-
રણે કરી અયોગી થાય તે. જે અમ-

ત્રિપાતિ નિર્મળ વીર્ય અથગતા રૂપ
 પરિભ્રામ તે મુદ્ધમ ક્રિયા અપ્રતિપાતિ
 ધ્યાન.અહીં ૮૫ પ્રકૃતિમાંથી ૭૨ અપાવે,
 ૪ ઉચ્છિન્નક્રિયાતુંવૃત્તિ—યોગ નિરૂપ ક્રીયા
 ૫૭ી ૧૩ પ્રકૃતિ અપાવે અકર્મો થાય.
 સર્વ ક્રિયા રૂઢિત થાય, તે ધ્યાનમાં
 સેવ દગખરણ રૂપ ક્રિયા ઉછેરે,અવગા-
 હના રેહમાનમાંથી ત્રીજે ભાગ પડાડે તે.
 બીજી રીતે ચાર ધ્યાન.

- ૧ પદસ્થ—અરિહંતાદિક પાંચ પરમેષ્ઠિનાં
 ગુણ સંભારે તેનું ચિત્તમાં ધ્યાન કરે.તે.
- ૨ પિંડસ્થ—શરીરમાં રહેા તે આપણા
 જીવ તેમાં અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય,
 વિપાધ્યાય સાધુના ગુણ સર્વે છે.એવું ધ્યાન
 ગુણીના ગુણમધ્યે એકત્વતાએ
 રચે તે.
 ૫માં રહેા પડેા પણ એ મારેા
 પી અનંત ગુણી છે. તે વસ્તુનું.

ભારિત ૩ અમલમ અગિરનિ.

૬ ઈર્ગનમાર્ગજ્ઞા બાક પ્રકારે છે--૧ મરુદ-
સૌન ૨ અમરુદસૌન ૩ અગપિરસૌન ૪
કેવસૌન.

૧૦ સેન્ધમાર્ગજ્ઞા છ પ્રકારે છે--૧ કૃષ્ણસેરયા
૨ નીલસેરયા ૩ કપિતસેરયા ૪ તેલેસે-
રયા ૫ પદ્મસેરયા ૬ શુક્લસેરયા

૧૧ બલ્યમાર્ગજ્ઞા બે પ્રકારે છે--૧ બલ્ય ૨
અબલ્ય.

૧૨ સમ્યક્માર્ગજ્ઞા છ પ્રકારે છે--૧ ઉપશમ
૨ દાયોપશમ ૩ દાયિક ૪ મિશ્ર ૫ સા-
રવાદન ૬ મિથ્યાત્વ.

૧૩ સત્તીમાર્ગજ્ઞા બે પ્રકારે છે--૧ સત્તી ૨
અસત્તી.

૧૪ આહારમાર્ગજ્ઞા બે પ્રકારે છે--૧ આહારક
૨ અખાદારક.

એ રીતે ચીઢ માર્ગજ્ઞાના

(૬૨) થયા.

પરચુરણ બોલ.

સાત નયનાં નામ.

૧ નૈગમનય. ૨ સંમહનય. ૩ વ્યવહાર
નય. ૪ રણસૂત્રનય. ૫ શમ્બનય. ૬ સમસિ-
દ્ધનય. ૭ એવંભૂતનય.

ચાર નિશ્લેષનાં નામ.

૧ નામનિશ્લેષ ૨ સ્થાપનાનિશ્લેષ. ૩ દ્ર-
વ્યનિશ્લેષ. ૪ ભાવનિશ્લેષ.

ચાર કારણનાં નામ ૧ ઉપાદાન કારણ, ૨ નિમિ-
ત્ત કારણ, ૩ અસાધારણ કારણ, ૪ અપેક્ષા કારણ.

આઠ મદનાં નામ—૧ જાતિ મદ, ૨ કુલ
મદ, ૩ જાતમદ, ૪ રૂપમદ, ૫ જુતમદ, ૬
તપામદ, ૭ લાસમદ, ૮ એર્થર્થમદ.

અષ્ટમંગલિકનાં નામ—૧ આરીસો, ૨
લદ્ધાસન, ૩ વર્દમાન, ૪ શ્રીવત્સ, ૫ મત્સ્ય
ગુપ્ત, ૬ પ્રધાનકુંભ, ૭ સાધીઓ, ૮ નંદાવત.

૧૧--પાંત્ર ૩૮ મું બોલ

છવને સાત મંદોટાં સુખ
છે નેનાં નામ.

- ૧ સારીર દોષ,
૨ કોઈનો કેજુદાર ન દોષ
૩ પાત્રાદિ નિના આછવીકાર્યે પરદેસ ન
૪ પરમાં સો મુપાત્ર દોષ.
૫ પુત્ર પોત્રાદિકનું સુખ દોષ.
૬ સગાં કુટુંબાદિક ચારેપદે ફરી સદિત
૭ પત્ર મહાજનમાં પ્રનિષ્ઠાવાન દોષ.

છ દર્શનનાં નામ.

- ૧ જીન દર્શન. ૨ મીમાંસક દર્શન.
૩ મૌદ્દ દર્શન, ૪ નૈયાયિક દર્શન. ૫ વૈશે
ર્શન. ૬ સાંખ્ય દર્શન.

સાત ભયનાં નામ.

- ૧ ઇદુલોક ભય, ૨ પરલોકભય. ૩ અ
ન ભય, ૪ અકસ્માત ભય. ૫ વેદના ભ
મરણભય. ૭ અપજરા કે અપકીર્તિનો ભય

૧૧૨ મુદુને એક દિવસ એકસે
મરોગાયે થાય.

૧૧૩ આંદોરાએ એક વગરાડીયું થાય.

૧૧૪ ખખવાડીને એક વગીનો થાય.

૧૧૫ મદીને એક વર્ષ થાય.

૬ તેવા (૭૭૫૬૦૦૦૦૦૦૦૦૦) વર્ષે એક પૂર્વ થાય.

૬ તેવા અસંખ્યાતા પૂર્વે એક વન્યોપ
થાય. તે આવી રીતે કે ચાર ગાઉ ઉડે
અને ચાર ગાઉ પડેાળો વાદલાકારે ત્રણ
મોઝન આઝરી પરિધિવાળો એક પદ્ય
કડપવો, તેમાં ઉતર કુર સંબંધી યુગડી.
યાતા રોમ એવા મુદામ છે કે તે ૪૦૬૬

એકાં કરીએ તેવારે કર્મભાગિ અત.

૩ એક વાળ થાય, એવા

૧૧ મુદમ રોમ છે, તે રોમ

તમુનો લઈને તેના સાત

૩ કરકા કરીએ તેવારે (૨)

નચખાણનાં નામ. નરકાયુ તુલવાની સંખ્યા.

૧ નવકારસીધી	એકસો વર્ષ	નરકાયુત્રે
૨ પારિસીધી	એક દુબ્બર	૧૧
૩ સાદ પારિસીધી	દસ દુબ્બર	૧૧
૪ પુરિમધી	એક લાખ	૧૧
૫ એકાસળાધી	દસ લાખ	૧૧
૬ નીવીધી	એક કોડ	૧૧
૭ એકલઠાળાધી	દશ કોડ	૧૧
૮ એકલઠાંતીધી	સો કોડ	૧૧
૯ આયંજિતધી	દુબ્બર કોડ	૧૧
૧૦ ઉપવાસધી	દસ સહસ્ર કોડ	૧૧

અથ સમવસરાણુ મઠ્યેની બાર પરિ-

પદાનાં નામ,

ધરની, બીજી વિમાનવાસી દેવાં-
ત્રીજી સાધ્વીની, એ ત્રણ પરિ-
ગ્નિ ખુણે બેસે.

મતિપીની દેવીની, બીજી વ્યંતર-
ની, ત્રીજી શુવનપતિની દેવીની

।ना आभादिकनां नाम

आचानां नाम. आभनानां नाम. धननी सा. या. आकुण. सार्यानां नाम.			
१ आनंद	वाजिनयआभ.	१२ कोड	४ शिवानंद.
२ अभरेच	च. पानगरी.	१८ कोड	५ लद्रा.
३ सुदुलिपिता. यष्टारसी		२४ कोड	८ सोभा.
४ मुराइन	वाराणसी	१८ कोड	९ धन्ना.
५ सुदुशतक	अक्षलिङ्ग	११	११ लदुलाभा.
६ ईंद्र इलियो	इपितपुर	११	११ पुसा
७ अक्ष पुत्र.	पोसासपुर	३ कोड	१२ अभिनित्रा
८ महाशतक	राजमही	२४ कोड	८ देवतीआदिकतेर
९ नदिनीपिता. सावर्धी		१२	४ अथनी
१० तेलसीपिता		११	११ इगुणी सार्या

કૃત્તિજા જોતું ૧૩ તીવ્રવિપયામિત્તાય.

સ્વાધ્યાયના પાંચ પ્રકાર કહે છે.

- ૧ જે ગુરુ સમીપે શિષ્યે વાંચતું તે વાંચના.
- ૨ જે મુક્તમાયે સૂત્રના વિચાર પૂછીયે તે પૂછના.
- ૩ ભણેલા સૂત્રનું ગણતું તે પરિચક્ષ્ણ.
- ૪ જે હૃદયમાંહે સૂત્રના વિચાર ચિંતવવા તે અનુમેક્ષા.

૫ જે પરને ધર્મકથા સંભળાવીયે તે ધર્મકથા.
પાંચ પ્રકારના દેવ કહ્યાં છે તેનાં નાંમ.

૧ પચ્ચેદ્રિય નિર્ધન્ય, અથવા મનુષ્ય જે-
ણે દેવાયુ બાંધ્યું હોય, તે દેવતાપણે ઉપજશે
તેને દ્રવ્ય દેવ કહીએ.

૨ ચક્રવર્તી હોય તેને નરદેવ કહીએ.

૩ શ્રી આબુગાર સાધુને ધર્મ દેવ કહીયે.

૪ શ્રી અરિહંતદેવને દેવાધિદેવ કહીયે.

૧ ભુવનપર્યાટકચાર નિકાયના દેવ તે ભાવ દેવ.

પાંચ પ્રમાદનાં નામ.

૧ મધ્યાન, ૨ વિષય, ૩ કપાય, ૪ નિદ્રા, ૫ વિકલ્પ

પાંચ આશ્રવનાં નામ.

૧ મિથ્યાત્વ. ૨ અવિરતિ. ૩ પ્રમાદ. ૪ કપાય. ૫ યોગ.

પાંચ સંવરનાં નામ.

૧ સમ્યક્ત્વસંવર. ૨ ચિન્તિસંવર. ૩ અપ્રમાદસંવર. ૪ અકપાયસંવર. ૫ અયોગસંવર.

પાંચ સ્થાનકથી હવ નીકળેછે તે કહેછે.

૧ પગ થકી નીકળે તે હવ નરકગતિયે જાય.

૨ જ/ધા થકી નીકળે તે હવ તિર્થંચગતિયે જાય.

૩ પેટ થકી નીકળે તે હવ મનુષ્ય થાય.

૪ મસ્તક થકી નીકળે તે હવ દેવતા થાય.

૫ સર્વ અંગ થકી નીકળે તે હવ ભાક્ષી જાય.

પાંચ સ્થાનકે હવ દુર્લભ બોધિપણું

પામે તેનાં નામ.

૧ શ્રી અરિહંતનો અવર્ણ્યાદ-બોક્ષતો થકો

૨

એ પૂર્વાક્ત પાંચ પ્રકારના દેવોનું

આયુષ્ય લખે છે,

૧ દ્રવ્યદેવનું જલ્પન્ય અંતરમુદૂર્ત, ઉત્કૃષ્ટ
ત્રણ પદ્ધતિપ્રમ.

૨ નરદેવનું જલ્પન્ય સાતસે વર્ષ, ઉત્કૃષ્ટ
ચારાસી લાખ પૂર્વ.

૩ ધર્મદેવનું જલ્પન્ય અંતરમુદૂર્ત, ઉત્કૃષ્ટ
કેટલે ઉત્કૃષ્ટ પૂર્વ કોટી.

૪ દેવાધિદેવનું જલ્પન્ય બહોતિરવર્ષ, ઉત્કૃષ્ટ
ચારાસી લાખ પૂર્વ.

૫ ભાવદેવનું જલ્પન્ય દશાહજારવર્ષ, ઉત્કૃષ્ટ
તેત્રીસ સાગરોપમ.

ત્રણ પ્રકારે જીવનું અલ્પાયુ થાય તે
કહે છે.

૧ જીવદિશા કરતો થકો.

૨ જીવનું બોલતો થકો.

૩ શ્રી સાધુને અનોખીય અક્ષય આ
દારાદિક જેનો થકો.

પાંચ પ્રમાદનાં નામ.

૧ મધપાન, ૨ વિવચ, ૩ કપાપ, ૪ નિદ્રા, ૫ વિકૃત્યા

પાંચ આશ્રવનાં નામ.

૧ મિથ્યાત્વ. ૨ અવિરતિ. ૩ પ્રમાદ. ૪ કપાપ. ૫ મોગ.

પાંચ સંવરનાં નામ.

૧ સમ્યક્ત્વસંવર. ૨ વિરતિસંવર. ૩ અપ્રમાદ સંવર. ૪ અકપાપસંવર. ૫ અમોગસંવર.

પાંચ સ્થાનકથી જીવ નીકળેછે તે કહેછે.

૧ પગ થકી નીકળે તે જીવ નરકગતિયે જાય.

૨ જંઘા થકી નીકળે તે જીવ તિર્યચગતિયે જાય.

૩ પેટ થકી નીકળે તે જીવ મનુષ્ય થાય.

૪ મસ્તક થકી નીકળે તે જીવ દેવતા થાય.

૫ સર્વ અંગ થકી નીકળે તે જીવ મોક્ષે જાય.

પાંચ સ્થાનકે જીવ દુર્લભ યોધિપણું

૫ મે તેનાં નામ.

૧ મી અરિહ. ૨ નો અવજ્ઞા. ૩ નો જ્ઞાન.

૩ આચાર્યારિકનો અવધવાદ બોલતો થકો
 ૪ અર્ધર્ષિ ૫ મીસંધનો અવધવાદ બોલતો થકો
 ૫ જે તપ અને જ્ઞાનમય પાળીને દેવ થ-
 યા છે તે દેવનો અવધવાદ બોલતો થકો.

એજ મો અરિહંતાદિક પાંચની સ્તવના
 કરતો થકો. એવ શુભેષ બેઘીપણ પશુ ઉપા-
 ન્ન કરે.

સંસારી જીવનો આહાર ત્રણ પ્રકારે છે.
 ૧ એજઆહાર. ૨ હોમઆહાર. ૩ પ્રક્ષે-
 પઆહાર.

સંસારી જીવની યોનીના ત્રણ પ્રકાર.
 ૧ સચિત્ત યોનિ. ૨ અચિત્ત યોનિ. ૩
 મિશ્ર યોનિ.

અથ સાડા પચ્ચીસ આર્ય દેશનાં નામ.
 દેશનું નામ. મુખ્ય નગર. ગામની સંખ્યા
 મગધ દેશ. રાજગૃહ નગર ૬૬૦૦૦૦૦

૨ આંગ દેશ.	અંપાનગરી.	૫૦૦૦૦૦
૩ વાંગ દેશ.	તામ્રકિસિનગર.	૫૦૦૦૦
૪ હસિંગ દેશ.	કાંચનપુર નગર.	૧૦૦૦૦૦
૫ કારી દેશ.	વજ્રારસીનગરી	૧૬૨૦૦૦
૬ કોરાસ દેશ.	સાકેતપુરનગર.	૬૬૮૦૦
૭ કુદેશ.	ગજપુર નગર.	૮૭૩૨૫
૮ કુશાવર્ત દેશ.	સૌરીપુર નગર	૧૪૦૮૩
૯ પાંચાસ દેશ.	કાંપિસપુરનગર.	૩૮૩૦૦૦
૧૦ નંગાસ દેશ.	અદિહત્રા નગરી.	૧૪૫૦૦૦
૧૧ સૌરાષ્ટ્ર દેશ.	દ્વાપાવતીનગરી.	૧૮૦૫૦૦૦
૧૨ ત્રિલોક દેશ	મિષિજાનગરી	૮૦૦૦
૧૩ વધ દેશ	કેમુળી નગરી	૨૮૦૦૦
૧૪ શાંકિરથ દેશ	નંદીપુર નગર	૧૦૦૦૦
૧૫ મલથ દેશ	કુદિતપુર નગર	૭૦૦૦૦૦
૧૬ મત્સ્ય દેશ	વૈરાટ નગરી	૮૦૦૦૦
૧૭ વરુણ દેશ	આબાપુરી	૧૪૦૦૦
૧૮ દશાંજ દેશ	મૃતિપાવતીનગરી.	૧૮૬૨૦૦૦
	શુભિપાવતીનગરી	૧૮૦૦

૦૦ સિ પુમોલીદેશ. પીતમગપતનનગર	૧૮૫૦
૨૧ નુરંગનદેશ મપુરાનગરી	૧૮૦૦
૨૨ મંગદેશ પાનાપૂરીનગરી	૩૧૦૦
૨૩ મત્સદેશ પુરિવદાનગરી	૧૪૨૫
૨૪ મુખ્યાડેશ સાચથીનગરી	૧૩૦૫૩
૨૫ તાલ દેશ કુલીવર નગર	૨૧૦૩૦૦૦
૨૬ કેકડદેશ ચિતાબિકાનગરી એ દેશનો	
૨૭ તા	અર્ધ આર્ય છે.

એ સામપત્રીસ આર્યદેશ તે આ ભારત-
દેશના દક્ષિણાર્ધ ભાગના મધ્યખંડને વિષે
જનકુળ, એમાં તિથેકરાદિક ત્રેમક ઉત્તમ પુ-
ત્રાનું ઉપજનું થાય છે. તેમજ સક અનં
ગવતાદિક ઉદ્ભવના અનાર્ય દેશ છે. તેમાં
જ્યાં અનાર્ય લોકો વસે છે.

સાધુસાધ્વીને જાપના કેટલાક બોલ.

૭ કારણે સાધુ આહાર લે તે.

૧ વેદજ--શુધાદિ પેઢના સમાવવાને અર્થે.

- ૩ હરિધામ્—હર્યાસમિતિ મુખે પાઞ્ચવાને અર્થે.
 ૪ સંજમ્—પરિણેદજ્ઞાદિ સંજમ અર્થે.
 ૫ પાણ્ડવતિઆમ્—પ્રાણપારણ કરવા અર્થે.
 ૬ ધમ્મચિંતામ્—અંત્યાદિ ધર્મ પાઞ્ચવાઅર્થે.

છ કારણે સાધુ આહાર ન લે,

- ૧ આપ—રોગાદિ ઉપદ્રવ આવે.
 ૨ ઉપસમ્—ઉપસર્ગ આવે.
 ૩ તિલીજખામ્—ઘ્રાણચર્ચ પાઞ્ચવા અર્થે.
 ૪ પાણિદયામ્—હવ દયા પાઞ્ચવા મારે.
 ૫ તપદેઉ—તપરથા કરવા મારે.
 ૬ સરીરવેદબુદ્ધિમ્—સરીરવેદસરાવવામારે.

સાત પીંડેયજ્ઞા--

- ૧ સંસુષ્—તે અરણ્યએલી જિજ્ઞા.
 ૨ અસંસુષ્—તે અરણ્યવા વગરની જિજ્ઞા.
 ૩ હિમિત—તે એક રામમાંથી બીજા રામમાં
 નાંખેલી જિજ્ઞા.
 ૪ અદ્યપદેપિજ્ઞા—તે પાદ લેપવાળી તથા
 લેપ વગરની જિજ્ઞા.

૧. હરમહાત—પારસના માળામાની
લી સિદ્ધા.

અવમદિત—તે ખાવાને મારે ઉ
ટાળીએ આપે તે.

ઉનિજતધર્મા—તે નાંખી દેવા યોગ્ય
પરહવના યોગ્ય પદાર્થ મહવ કરે તે.

સાત પાણીસજ્જા—ચાલી પીડેપણા
૧. બધી સરખી જાણવી પશુ ચાલી
કાને બદલે અણેપટ્ટ તે રંગવીર, ક
મજ, આપામ, ઉતું પાણી, તથા
' પાણી મગેરે જાણુ' તથા સેપટ્ટ
તે રસ, રાખનું પાણી, આંખિદાવ
જાણુ.

ચરી જવાની ગતિના આઠ પ્રકાર
જુગતિ—તે પેતાના સમાનકથી નીક
સ વહોરતો જામ ને વજતો વહોરેના
યાગત—તે જતાં આવતાં બને વખ
હેરે.

૩ ગામૂત્રિકાવીધી—તે ડાબા પાસેથી જન્મ-
જ્યા પાસા સુધી તથા જન્મજ્યા પાસાથી
ડાબા પાસા સુધી વહેરે તે.

૪ પતંગવીધી—તે ક્રમ વગર અહીંતહીંવહેરે

૫ પેરાવીધી—તે ચારે દિશાએ વહેરે તે
વચમાં ખાલી રાખે.

૬ અર્ધપેરાવીધી—તે બેહુ દિશાએ વહેરે
તે વચમાં ખાલી રાખે તે.

૭ અન્યંતર રાંખુક—તે રાંખની પેઠે વહેર
રતો બહાર નીકળે.

૮ બાહ્યરાંખુક—તે રાંખની પેઠે બહારથી
વહેરતો અંદર આવે તે.

સાધુના ૧૪ ઉપગરણ.

૧ પાત્ર—તે લેપમય પાત્રાં.

૨ પાત્રબંધન—તે ચાર ઉઠાવાળી ઢોળી,

૩—તે કંબલમય જેમાં પાઈ

૪—તે પાત્રાં પુન્યવાદ સુમક
(રક્તી)

૫ પદસા--ને ઝાળી ઉપર સાંકપાનું લુગડું

૧ ૨૪/આજ--ને પાત્રાં પીંચવાનું લુગડું.

૭ ગામજી--ને પાત્રાંની ઉપર કંબલનો
કોડ જ પાથ ને અથવા મુઠા.

૮ અને ૯--વસ્ત્ર અંદર કપડા બે--મુતર.

૧૦ દાખ સાંજા ને રા દાખ પહેરાયા.

૧૦ કામજી--ને ઉનની સાડા ત્રણ દાખડાં
બી, અરી દાખ પહેરાયી.

૧૧ કમિલુરજ--તે ઝાળા.

૧૨ મલેપતિ--જે માં આગળ રખાય તે.

૧૩ માત્રક--તે માયરી સાવવાનું સમુદાયનું પાત્ર

૧૪ ચોસપદ--તે વૃદ્ધને બે દાખનો ને જુવાન
ને ચાર દાખનો પહેરવાનો હોય છે તે.

સાંધીનાં ૨૫ ઉપગરણ.

૧ થી ૧૩ (ચોસપદ વિના) સાંધીનાં ઉપ-
ગરણ પ્રમાણે.

૧૪.કમઠક--તે ખાવાની લેખીત કરારી ફરેક
સાંધીને પાતાના ઉદર પ્રમાણે હોય.

૧૫ અવગણનાનંતક--તે પાની સાંકપામારકણે.

- ૧૬ પહેા—તે ચેની ઢાંકણ ઉપરનો પાટો.
- ૧૭ અંદોર-બે કેડા ઢંકાય પણ સાથળ ઉમાડી
દેખાય તેવી ચોસણી જેને તંગીઓ કહેછે.
- ૧૮ ચોસણી—તે રીંચ્યા વગરની છુટી કપડા
કસોથી કેડા બંધાય તેવી ચોસણી.
- ૧૯ અવ્યંતર નીચસણી—તે કેડના ઉપડા
ભાગથી અર્ધા બાંધ સુધી ઢંકાય તે.
- ૨૦ બાહ્યાસણી—તે કેડના ઉપડા ભાગથી
પુંદી સુધી ઢંકાય તેવો સાડો.
- ૨૧ કંચુક—તે અણસીવેલો કંચવો જેનાથી સ્તન
તથા હૃદય ઢંકાય તથા કસોવડે બંધાય તે.
- ૨૨ ઉપકલિકા—તે કુખનું ઢાંકણ જેનાથી જમણું
પાસું તથા પૂંઠ ઢંકાય તે અને ડાણું પાસું
તથા ડાબો ખભો ખેરીઆવડે બંધાય તે.
-તે ઉપકલિકાથી વીપરીત ગળે
પહેરાય તેવો કંચવો.
૨. ૧ બે હાથ પહેાળી સાગરજી
બી. ૨—૩ ત્રણ હાથ પહેાળી

સાગ્રાત્રજી હાથ સાંભી. ૪ ચાર હાથ
પદોળી સાગ્રાત્રજી હાથ સાંભી.

૨૫ રકમ કરણી—તે કાંબળ ચાર હાથ સાંભી
તે ચાર હાથ પદોળી.

સાધુજીના ત્રણ મનોરથ.

૧ હું બહુમુગ ઠેવારે થઈશ.

૨ હું એકમ વિહારી ઠેવારે થઈશ.

૩ હું સંપારો એટલે અજસળ ઠેવારે કરીશ.

પાપનાચાર્યજીની પડિલેહણના ૧૩ બોલ

૧ સુદ સ્વરૂપના પારક ગુર. ૨ જ્ઞાનમય
૩ કર્મનમય. ૪ ચારિત્રમય. ૫ સુદ મહામય.

૬ સુદ પ્રકાશમય. ૭ સુદ ફરસનામય.

૮ પંચાચાર પાળે. ૯ પંચાચાર પગાવે. ૧૦ પં-

ચાચાર પાળતાને અનુમોદે. ૧૧ મનગુપ્તિ. ૧૨

ચન ગુપ્તિ. ૧૩ કામ ગુપ્તિએ ગુપ્ત.

ચાર વાર સમજાય—૧ રાઈ પડિકમળામાં

સરદેસરની. ૨ પપજાળ પારતાં પગો મન-

ગસની. ૩ સુવાણની પરિણેદજીમાં મગસમંગલ
સની. ૪ સાંજની પરિણેદજીમાં મગસમંગલસની.

સાધુની અવશ્ય કરણીના ૧૫ ભેદ

માયમિત સાથે લખ્યા છે.

- ૧ પરિણેદજી નિત્ય ન કરે તો દુરી દેશ મળી શકે.
- ૨ ભોગ પરિણેદજી કરે તો ઉપવાસ આવે.
- ૩ કાજવેગ પરિણેદજી ન કરે તો શાપ
લગી આવે.
- ૪ સપ્તારાઉપર પરિણેદજી કરે તો ઉપવાસ આવે.
- ૫ મોંઘે પરિણેદજી ન કરે તો દેશ મળી શકે.
- ૬ કુશિસિખાને પરિણેદજી ન કરે તો ઉપવાસ આવે.
- ૭ સંધને ખમાખ્યા પછી ભોગવો પરિણેદજી
તો દેશ મળી શકે.

૮ પદેતાં સુધે નો ઉપ-

૧ ઉપવાસ આવે.

૨ે આવે તો ખાખ્યા વિના

સજ્જાપ કરે તો યાચકજા આવે.

૧૧ અગિયે પડિસેદજ કરે તો ઉપવાસ આવે.

૧૨ નિત્ય પડિસેદજ ન કરે તો ઉપવાસ આવે.

૧૩ અજુપડિસેદ્યાં વસ્ત્ર પાત્ર વાપરે તો ઉમા-
મજ ફરી કરે.

૧૪ કાળે અજુડેદ્યાં પડિકમજ કરે તો હ
હામજ આવે.

૧૫ હરિયાવહી આવે છે પડિકમજા વિન
એસે તો યાચકજા આવે - ઉપરના ૧
એક મહાનિરીધ સૂત્રમાં કહ્યા છે.

આ નીચે કહેલાં બાર જ્ઞાતાં પ્રાસવાં
દુર્લભ છે.

૧ મનુષ્યમય. ૨ આર્યસેત્ર. ૩ માતાપિ-
તાનો પક્ષ શુદ્ધ. ૪ માર્ગાનુસારીપણ. ૫ રૂપ-
વંતપણ. ૬ નીશિગતા. ૭ પૂજાઆપ. ૮ ભ-
ક્ષીજીવિ. ૯ ધર્મ સાંભળવો. ૧૦ ધર્મની રૂચિ.
૧૧ સદ્દેશ. ૧૨ ધર્મને વિધે ઉદય.

૧ દ્વિયોના (૨૩) વિષય તથા તેમના (૨૫૨) વિકાર.

દ્વિયોનાં નામ.

વિષય

(૨૩)

વિકાર

(૨૫૨)

તથા અર્થ.

૨ દેરસદીદ=આ-

મની.

આઠ વિષયો-

૧ ટંગ્યો, ૨

ભારિ, ૩ કુખો,

૪ ચોપડો, ૫

ખડખડો, ૬

ચુંવાળો, ૭

દો, ૮ ઉંડો.

૭ વિષયો-

૧ મીઠો, ૨ ખા-

ટો, ૩ ખારો,

૪ ધડો, ૫ ક-

છન્ડ' વિકાર-આઠ વિષયને

સચિત્ત અવિત્ત અને મિશ્ર

એ ત્રણે શુભ્રતાં ૨૪ થાય

તેને સારા, નરસા એ બેએ

શુભ્રતાં ૪૮ થાય તેને રાગ

અને દ્રેપ એ બેએ શુભ્રતાં

૯૬ થાય.

બોતેર વિકાર-૭ રચને સારા

તથા નરસા બેએ શુભ્રતાં ૧૨,

તેને સચિત્ત અવિત્ત અને

મિશ્રે શુભ્રતા ૩૬, તેને રાગ

૨ ૭ રસદીદ=

૯૭.

સામ્રાજ્ય કરે તે સ્વામીજી આવે

૧૧ અધિપતિએ પડિસેદ્ધજી કરે તે ઉપર

૧૨ નિત્ય પડિસેદ્ધજી ન કરે તે ઉપચાર આવે.

૧૩ અજીપડિસેદ્ધા પુત્ર પાત્ર વાપરે તે ઉડા-
મજ ફરી કરે.

૧૪ કાળે અજીપડિસેદ્ધા પડિસેદ્ધજી કરે તે ઉ-
ડામજ આવે.

૧૫ હરિયાવહી આવે છે પડિસેદ્ધા પડિસેદ્ધજી
બેસે તે સ્વામીજી આવે. ઉપરના ૧૫
બોલ મહાનિરૂપ સૂત્રમાં કહ્યા, ૭.

આ નીચે લખેલાં બાર વાનાં પામવાં
દુર્લભ છે.

૧ મનુષ્યમત. ૨ આર્યદેવ. ૩ માતાપિ-
તાનો પક્ષ શુદ્ધ. ૪ માર્ગાનુસારીપક્ષ. ૫ રૂપ-
વર્તપક્ષ. ૬ નીરોગતા. ૭ પૂર્ણઆયુ. ૮ ભ-
લીશુદ્ધિ. ૯ ધર્મ સાંભળવો. ૧૦ ધર્મની રચિ.

૧૧ સદ્ગુણ. ૧૨ ધર્મને લિધે વિજય

અ ઇદ્રિયોના (૨૩) વિષય તથા તેમના (૨૫૨) વિકાર.	વિષય (૨૩)	વિકાર (૨૫૨)
ઇદ્રિયોનાં નામ. તથા અર્થ. ૧ દેરસછેદન્યા- મટી.	આઠ વિષયો- ૧ હજો, ૨ ભારે, ૩ હુજો, ૪ ચોપડો, ૫ ખડખખડો, ૬ ચુંવાજો, ૭ કા- ટો, ૮ હુન્હો.	છન્નું વિકાર-આઠ વિષયને સચિત્ત અવિત્ત અને નિશ્ચ એ ત્રણે ગુણતાં ૨૪ થાય તેને મારો, નરસા એ બેએ ગુણતાં ૪૮ થાય તેને રાગ અને દેવ એ બેએ ગુણતાં ૯૬ થાય. બોત્તેર વિકાર-છ રસને મારા તથા નરસા બેએ ગુણતાં ૧૨, તેને સચિત્ત અવિત્ત અને ૪ કાલો, ૫ ક-
૨ ૭ રસછેદિ- લભ.	છ વિષયો- ૧ મીઠો, ૨ ખા- ટો, ૩ ખારો, ૪ કાલો, ૫ ક-	

૩ ૯ પ્રાજ્ઞહદિ=

વે વિષયો-

નાક.

૧ મુગજોદર, મિત અવિત અને મિત્રે મુ-
ર દુર્ગપવાજોદ

અને દેવે મુજતાં ૯૧ થાય.

બાર વિદાર-એ મરેને સ-

દેવે એંબેએ મુજતાં બાર થાય.

૪ અસુહદિ=

આંખ.

પાંચ વિષયો-

૧ સોત, ૨ મા-

લો, ૩ લીસો,

૪ પીલો, ૫

સોત

સાઠ વિદાર-એ પાંચ રંગને

મુલ અને અમુલ એંબેએ

મુજતાં ૧૦ થાય તેને સ્વિ-

ત્ત, અવિત અને મિત્ર એ

ત્રણે મુજતાં ૩૦ થાય તેને

૭૫૫ ૧૦૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ મુ-

જતાં ૧૦ થાય.

નાનાચારના આઠ પ્રકારમાંનો પહેલો
કાળ નામે.

આર કહે છે. (ઉપરેશ પ્રાસાદ બાપા-
૧ બા. ૪ શે પાત્ર ૨૬૩)

ત્રીયં મૃતકાલે, વ્યાખ્યાનં પાત્રનંતથા ॥
ચારઃ મૃતધર્મસ્થ, ચાધો યદ્વિજયતેષુધો ૧
બાવાર્થઃ પોગ્યકાળે મૃત બજુવું, બજા-
નંતથા વ્યાખ્યાન કરવું, તે મૃત ધર્મનો પ-
્ર આચાર પડિત પુરુષોએ કહેલો છે.

આચાર અંગ અને ઉત્તરાધ્યયન વિગેરે
કેક મૃત કહેવાય છે. તે દિવસે તથા રાત્રે
સી અને ચાધી પારસીમાં બજુવું ગળુ-
અને દસ વૈકાલિક વિગેરે તથા

લિક મૃત કહેવાય છે, તેનો બા-
દ કાળે સર્વ પારસીનો છે, તેમાં
સીમાં સૂત્ર બજુવું. અને અર્ધન
માં અર્ધ અથવા ઉત્કાલિક મૃત
વું. દિવસ તથા રાત્રીની પહેલ
માં પારસીમાં અરવાધ્યાય (અસઃ

વખતે સર્વ શાસ્ત્રોમાં સૂત્રાદિકતું પાન પાઠન
 ન સર્વથા નિરેધ કરેલું છે.

અસ્વાધ્યાય કાળે સ્વાધ્યાય કરવો નહિ.
 તે વિષે (ઉપદેશ પ્રાસાદ વાપ્યાંતર ભાગ ૪
 પા. પા. ૨૬૯).

અસ્વાધ્યાય ક્ષણેસ્વપ્નઃ, સ્વાધ્યાયઃ કરતે શક્ય
 યતઃ ક્રિયાફલનત્યેવ, યથોક્ત સમય કૃતાઃ ૧

ભાવાર્થઃ—મૂર્ખ માણસ હુમિશાં અન-
 િયાય વખતે સ્વાધ્યાય કરે છે પરંતુ યોગ્ય
 વખતે કરેલી ક્રિયાઓજ ફળાબૂત થાય છે.

અનિયાયનો સમય ઘણા પ્રકારનો છે
 તેનું યથાર્થ સ્વરૂપ આવશ્યક નિર્ણયિતની
 જૂથિમાં પ્રતિક્રમણ અધ્યયનથી તથા પ્રવ-
 ચન સારોદ્ધારના બસે અસક્રમા દ્વારથી
 ભળી લેવું. અહીંપણ તેનું કાંઈક સ્વરૂપ સ-
 ખીએ હીએ.

૧ જ્યારે આકાશમાંથી સૂર્યમ રજ પડે ત્યારે
 નેત્રો કાળ પડે તેટલો અસ્વાધ્યાય ૬

જાણવો તેમજ કુંઝર કે કુવાડજેરહો કાજ
પડેતેરહો અસ્વાધ્યાય કાજ જાણવો તેમાં
વિશેષ એરહું કે—કુંઝર પડતો હોય
તેરહો વખત મુનીએ અંગાપાંગની ચે-
છા કર્યા વિના મકાનમાંજ બેસી રહેવું.
૨ ગંધર્વ નગર આકાશમાં નગર જેવું કે-
ખાય ઉતે) ઉદ્યાપાન, કિશાએનો શહ
અને વિદ્યુતપાન થાય પ્યારે તેરહો વખત
ઉપરાંત એક પહેાર સુધી અસ્વાધ્યાય
કાજ જાણવો.

૩ અકાળે (વર્ષાઋતુ વિના) વિદ્યુતનો અ-
મકારો થાય અથવા અકાળે જપની ગ-
ર્જના થાય તો જ પહેાર સુધી અસ્વા-
ધ્યાય કાજ જાણવો.

૪ અપાક યોમસાનું તથા કાર્તિક યોમા-
સાનું પ્રતિક્રમજ કર્યા પછી પ્રતિપદા
(એકમપદવા) સુધી અસ્વાધ્યાય કાજ
જાણવો.

૫ આગે નગર ચેત્રમુદી પાંચમના મધ્યા-

•૬ સમયથી આરંભીને કૃષ્ણ પશુન
પ્રતિપદા સુધી અસ્વાધ્યાય કાળ જાળવે
મીઝને દિવસે સ્વાધ્યાય કરવો યોગ્ય છે
, રાત્ર અને રાનાપતિ વિગેરેનું પરસ્પર
યુદ્ધ થતું હોય તો તે વખત અસ્વાધ્યાય
કાળ જાળવે.

૭ દોઢીના પર્વમાં જ્યાં સુધી રજ શાંત ન
થાય ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય જાળવે.

૮ ગામનો રાજા મરણ પાને તો જ્યાંસુધી
છીજ રાજાનો અગ્નિવંક થાય નહિ ત્યાં
સુધી અસ્વાધ્યાય જાળવે.

૯ ઉપાશ્રયથી રાત્ર ઘર સુધી ફાઇ પ્રસિદ્ધ
માણસ મૃત્યુ પામ્યો હોય તો એક અઢો
રાત્રીનો અનધ્યાય કાળ જાળવે.

૧૦ ઉપાશ્રયથી રો હાથ સુધીમાં ફો
નાથ મૃત્યુ પામ્યો હોય તો તેતું
જ્યાં સુધી લઈ ન જાય ત્યાં સુધી
સ્વાધ્યાય જાળવે.

- ૧૧ સ્ત્રીના રૂદનનો રાજ્ય કાયાં ગુપ્તી સંભ-
લાય ત્યાં ગુપ્તી સ્વાધ્યાય કરવો નહિ.
- ૧૨ જગત્વર, તિર્થંચ, પંચેદ્રિય, મારય વિ-
ગેરે (પિંચેદ્રિય નહિ) નાં રૂચિર માંસ
કે હાડકાં ઉપાશ્રયથી સાક હાય ગુપ્તીમાં
પડ્યાં હોય, તો તે તથા દેહ્ય પદ્મીનું
દંડું પ કું હોય, પણ સ્તંભુ ન હોય
તો તે ઘડી નાંખ્યા પછી સ્વાધ્યાય થઈ
સાકે, અને જો દંડું કુટ્ટી ગયું હોય તો
ત્રણ પાંચસી ગુપ્તી સ્વાધ્યાય કરવો નહિ.
તેમાં પણ જો કંઈ કુટેલું હોય અને તે-
માંથી રસનું જિંદુ ભૂમી ઉપર પડ્યું
હોય તો તે સાક હાયની બહાર લઈ
જઈને તે ભૂમિ ધોયા પછી સ્વાધ્યાય
કરવો.
- ૩ માખીના પગ લેટલું પણ ઇલાના રસનું
અથવા લોહીનું જિંદુ ભૂમિપર પડ્યું
હોય, તો સ્વાધ્યાય કરવો નહિ.

૧૪ માથ વિગેરેનું જરાપુ જ્યાં સુધી લાગેલું હોય, ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય જાણવો, અને જરાપુ પડ્યા પછી ત્રણ પાસી સુધી અસ્વાધ્યાય જાણવો.

૧૫ જિજ્ઞાસી વિગેરેએ જિહ્વ વિગેરે માર્યો હોય તો એક અદોશત્રી અસ્વાધ્યાય જાણવો તેટલો કાળ નહિત્ર વિગેરે જાણવું નહિ.

૧૬ એજ પ્રમાણે મનુષ્યના સળધમાં પણ જાણવું, વિશેષ એટલું કે ઉપાશ્રયથી સો હાથ સુધીમાં મનુષ્યના જાનવનો અથવા અર્ધ, માંસ, રક્ત... હ... વિગેરે પાયાં હોય તો અસ્વાધ્યાય જાણવો. પણ જો ઉપાશ્રય અને તે અવધવ વિગેરે પડેલા સ્થાનની વચ્ચે માર્ગ હોય, તો સ્વાધ્યાય થઈ શકે.

૧૭ સીએને ઝડપ આવે ત્યારે ત્રણ દિવસ સુધી સ્વાધ્યાય કરવો નહિ. પણ જો પ્રા-
રનો રોગ થયો હોય તો અધિક કાળ

હી સ્વાધ્યાય કરે નહિ.

૧૮ હેઠ્ઠી ગર્ભવંતાને પુત્ર પ્રમલ ધરો હોય,
તો સાત દિવસ મુખી અસ્વાધ્યાય અને
જો પુત્રી થઈ હોય તો, અથવા મજા અ-
ધિક થઈ હોય તો આઠ દિવસ મુખી
અસ્વાધ્યાય જરૂરો. નવમે દિવસે ૧૬૧.

૧૯ સો હાથ મુખીમાં હેઠ્ઠી બાજક વિગેરેનો
દાંત પડ્યો હોય, તો તે ઘોષ્યો. અને
જો દાંત ભેગામાં ના આવે મ્હો દાંત એ-
ક દાઢાવળિયં કરેમિ કાડીમઝા એમ કહીને
એક નવકારનો કારો-સર્ગ કરે. ત્યાર પ-
છી સ્વાધ્યાય કરે.

૨૦ દાંત વિના બીજા હેઠ્ઠી અંગ, અથવા
ઉપાંગનું હાથું સો હાથ મુખીમાં પાડું
હોય, તો બાર વર્ષ મુખી વાયનાદિક
સ્વાધ્યાય કરે નહિ. (હિતિ બદુમુત
ગમ્હ) પણ મનમાં અર્ધની વિચારણા-
નો કોણ સ્થાને નિરેખ નથી.

આદ્રી નક્ષત્રથી આરંભીને સ્વાતિ ના
મુધી, વિઘ્ન નથા મેધ ગર્જના થાય
સ્વાધ્યાયનો નિષેધ નથી.

૨૨ ભૂમિ કંપ થયો હોય તો આઠ પહે
મુધી સ્વાધ્યાય કદષે નહિ.

૨૩ અગ્નિનો ઉપદ્રવ થયો હોય તો તે ઉપ
દ્રવ રહે તેટલો વખત સ્વાધ્યાય કદષે નહિ

૨૪ ચંદ્રમહાજામાં ઉત્કૃષ્ટ આર પહોર સુધે
અને સૂર્યમહાજામાં ઉત્કૃષ્ટ સોળ પહોર
મુધી અસ્વાધ્યાય જાણવો.

૨૫ પાખીની રાત્રિએ પણ સ્વાધ્યાય સૂઝે
નહિ. ઈયાદિ અસ્વાધ્યાયનું સ્વરૂપ સં-
પ્રદાયને અનુસારે જાણીને સ્વાધ્યાય કર-
વો. કેમકે અયોગ્ય કાળે વાંચનાદિક કર-
વાથી મૂર્ખપણું પ્રાપ્ત થાય છે.

૨૧ આર્દ્રા નક્ષત્રથી આરંભીને સ્વાતિ ..
 સુધી, વિતુન તથા મેષ મર્ગના થા
 સ્વાધ્યાયનો નિષેધ નથી.

૨૨ જૂઝિ કંપ થયો હોય તો આઠ ૫
 સુધી સ્વાધ્યાય કદપે નહિ.

૨૩ અગ્નિનો ઉપદ્રવ થયો હોય તો તે ૮
 દ્રવ રહે તેટલો વખત સ્વાધ્યાય કદપે.

૨૪ ચંદ્રમહાજીમાં ઉત્કૃષ્ટ બાર પદાર ૩
 અને સૂર્યમહાજીમાં ઉત્કૃષ્ટ સોળ પાં
 . સુધી અસ્વાધ્યાય જાણવો.

૨૫ પાખીની રાત્રિએ પણ સ્વાધ્યાય ૨
 નહિ. ઈત્યાદિ અસ્વાધ્યાયનું સ્વરૂપ :
 પ્રદાયને અનુસારે જાણીને સ્વાધ્યાય ૬
 વો. કેમકે અયોગ્ય કાળે વાંચનાદિક કં
 વાધી મૂર્ખપણું પ્રાપ્ત થાય છે.

૨૧ આર્દ્રા નક્ષત્રથી આરંભીને સ્વાતિ ન
સુધી, વિગૂત તથા મેધ ગર્જના થાય
સ્વાધ્યાયનો નિષેધ નથી.

૨૨ ભૂમિ કંપ થયો હોય તો આઠ પદે
સુધી સ્વાધ્યાય કદપે નહિ.

૨૩ અમ્બિનો ઉપદ્રવ થયો હોય તો તે ઉ'
દ્રવ રહે તેટલો વખત સ્વાધ્યાય કદપે નહિ.

૨૪ ચંદ્રમહાજમાં ઉત્કૃષ્ટ ભાર પડે તો સુ'
અને સૂર્યમહાજમાં ઉત્કૃષ્ટ રોગ પડે
સુધી અસ્વાધ્યાય નજીવે.

૨૫ પાખીની રાત્રિએ
નહિ. ઈલાદિ આસ્ત્ર
પ્રદાયને અનુસારે જ
વે. કેમકે અધોમ્ય
વાધી મૂર્ખપણું ખાર

૧૧ આર્દ્રા નક્ષત્રથી આરંભીને સ્વાતિ
સુધી, વિષુવ નથા મેષ ગર્જના થા
સ્વાધ્યાયનો નિયમ નથી.

૨૨ ભૂમિ કંપ થયો હોય તો આઠ
સુધી સ્વાધ્યાય કદષે નહિ.

૨૩ અગ્નિનો ઉપદ્રવ થયો હોય તો તે
દ્રવ રહે તેટલો વખત સ્વાધ્યાય કદષે

૨૪ ચંદ્રમહાબાહુમાં ઉત્કૃષ્ટ બાર પાંદોર
અને સૂર્યમહાબાહુમાં ઉત્કૃષ્ટ સોળ પ
સુધી અસ્વાધ્યાય બળવો.

૨૫ પાખીની રાત્રિએ પણ સ્વાધ્યાય
નહિ. ઈત્યાદિ અસ્વાધ્યાયનું સ્વરૂપ
પ્રદાયને અનુસારે બાળીને સ્વાધ્યાય
વો. કેમકે અયોગ્ય કાળે વાંચનાદિક
વાધી મૂર્ખપણું પ્રાપ્ત થાય છે.

